

Politseileht

TOTAL

UNIVERSAAL TULEKUSTUTAJA

PEAESINDUS JA LADU:

LINKE & MARTINSON

TALLINN, VENE 11 TEL. 432-86
432-58

GRAAFILINE ASUTIS

„LIGRÄ“

TALLINN, NARVA MAANTEE 13/15
TELEFON 303-11

VALMISTAB KÖIKSUGU
KIVITRÜKITÖID
KORRALIKULT JA ASJATUNDLIKULT

II KORRAL

UNGARI MUSIKAALNE ATRAKTSIOON

Duo 2 Petro ja teised

IGAPÄEV ROOTSI EINE KELLA 11-3

KOHVIK-RESTORAN „KUNING“

TALLINN, VIRU 1, VENE 2. TELEFON 484-07

M U S I K A
ALGUS KELL 8 ÖHTUL

Politseileht

ILMUB 2 KORDA KUUS

Nr. 15 (542)

Tallinnas, 21. augustil 1939

XVIII aastakäik

KÄESOLEVAS NUMBRIS LEIATE: Töövõimetuse hindamise alused Pensioni seaduse järgi — P. Margna. — Fototehnika abi tähtsus võltsimiste juures — F. Viltich. — Üks tähtis süütumus. — Kuidas kaitseme koduloomi sõjajagaasi ohu korral? — J. Aenlo. — Vallorbe-Parüis-Hendaye. — Spordi alalt jm. Kaane pildil ülal: üleriigiliste spordivõistluste auhindade kogu; sõõris: Siseministri k.t. Kohtuminister A. Assor avatalitusel kõnet pidamas. Tema selja taga politseidirektor J. Sooman, abidirektor K. Kirsimägi ja komissar A. Ottisaar; all: võistlejate defilee avatalitusel.

P. MARGNA

TÖÖVÕIMETUSE HINDAMISE ALUSED PENSIONI SEADUSE JÄRGI

Kehtiv Pensioni seadus (lühendatult PS) — RT 1936, 76, 619 ja 1938, 39, 360 — liigitab pensione vanadus-, perekonna-, tervisrikke- ja teenistustervisrikke-pensione. Nimetame tervisrikke- ja teenistustervisrikke-pensione töövõimetuse pensioneks. Õigustab meid selleks see, et nende liikide järgi pensioni saamise eelduseks on kas täielik või osaline töövõimetus. Teiste liikide järgi ei ole töövõimetus nõutav selleks, et tekiks õigus pensionile.

Töövõimetuse mõiste määramise lähtepunkte.

Sotsiaalkindlustuse teooria tunneb üldjoontes kolme töövõimetuse mõistet: füüsiline töövõimetus, kutsealane töövõimetus ja üldine pälvimisvõimetus.

Füüsilise töövõimetuse all mõistetakse inimese võimete ja jõudluste vähenemist või takistamist, kas mõne kehaorgani või funktsiooni kaotuse, vigastuse või muutumise tagajärjel. Määratakse kindlaks iga organi ja funktsiooni tähtsus ja hinnatakse selle kaotusele või tegevuse takistamisele vastav töövõime kaotus, võrreldes terve inimesega. Füüsilise töövõimetuse hindamisel ei arvestata seda, kuidas mõjub viga majanduslikult või kutsealaste ülesannete täitmisel. Nii näit. võiksime määrata, et vasema käe nimetissõrme küünelüli kaotus vastab töövõime vähenemisele 3% suuruses, et vasema käe väikesõrme küünelüli kaotus ei põhjusta üldse töövõime vähenemist jne. Kasutades töövõime määramisel füüsilise töövõimetuse mõis-

tet, määraksime alati ühe ja samasuguse viguse puhul eranditult igale inimesele ühesuuruse töövõime kaotuse, vaatamata sellele, missugust tööd ta teeb, kui vana ta on või kas on ta mees või naine. Sellega näit. väikesõrme küünelüli kaotus ei põhjustaks millalgi töövõimetust.

Kui ligemalt süveneme küsimusse, siis peab küül ütleva, et on võimatu objektiivselt määrata. missugust osatähtsust omab üks või teine organ või selle osaline vigastus füüsiliselt inimesele. Kas näit ühe silma kaotuse tähtsus on võrdne 20, 30, 40 või 50% inimese füüsilisest puutumatuses, see on ikkagi otsustaja puhtsubjektiivne arvamine. Samuti peab ütleva, et töövõime kaotuse määramisel viguste šablooniliselt alati ühte- ja samamoodi arvestamine viib sagedasti ebaõiglase tulemustele. Üks ja sama kehaliige on sagedasti erisuguse tähtsusega eri elukutsele, eri vanustele ja eri sugupooltele ülalpidamiseks vajaliste sissetulekute pälvimisel. Pahema käe väikese sõrme küünelüli kaotus on tähtsusetu lihttöölisele ja raamatupidajale, masinakirjutajale tähendab see juba töökiiruse mõningat vähenemist, kuna elukutselt viiulikunstnikule tähendab see juba kõlbmatust oma elukutsele. Noorem inimene on suuteline ära õppima uut ametit ja siirduma uuele kutsealale, vanem inimene ei ole selleks enam kohane. Sellega siis ei ole füüsilise töövõime mõiste kohaselt töövõimetuse hindamine, eriti selle puhtal kujul, sagedasti õiglane. Füüsiliste viguste täht-

suse hindamine peab ikka alati sündima käsikäes muude asjaoludega. Kuid on siiski ka mõningaid olukordi, kus töövõimetus füüsiliselt määramine näib poolehoiud väärivat. Näit. nägu inetuks tegevad vigastused ei põhjusta alati teenistusvõimaluste vähenemist, kuid on siiski inimesele olulise väärtusega, eriti noortele ja esijoones naistele.

Kutsealase töövõimetus määramisel hinnatakse inimese võimet hankida enesele sissetulekuid teatud tegevusalal või elukutses. Selle pälvimisvõime hindamisel võidakse lähtuda kas: 1) samas käitises (resp. asutises) või mõnes käitiste (resp. asutiste) grupis ehk rühmas töölerakendumise võimaluse seisukohalt või 2) samas elukutses või mõnes elukutsete rühmas töölerakendumise seisukohalt.

Samas käitises (resp. asutises) või mõnes käitiste (resp. asutiste) rühmas töölerakendumise võimaluse seisukohalt pälvimisvõimetus hindamine on sõltuv sellest, kui palju on käitises eri tööalasid. Mida suurem käitis, seda normaalselt rohkem eri tööalasid ja rohkem võimalusi paigutada mõnele tööle tervislikult kõlbmatut töötajat teisele tööalale, kus ta ei teeni vähem kui varem endisel tööil. Nii kirjutab tuntud autotööstur Ford, et tema ettevõttes on töövõimalused niivõrd avarad ja mitmekesised, et isegi õige piiratud tööjõuga inimesed, nagu on seda pimedad, võivad tema juures mõnel kohal sama palju teenida kui nägijadki. Niisiis, mida suurem käitis või antud käitiste grupp, seda töövõimetus hinne kitsam. On käitis väikene, siis võib juhtuda, et juba mõne võrdlemisi väikesegi defekti puhul ei ole võimalust jätkata tööd ja tuleb üldise tööturu seisukohalt tööjõuliseks loetav inimene lugeda täiesti töövõimetuks. Tegelikult leiab see moodus vähe kasutamist.

Kutsealasest töövõimetus rääkides mõistetakse selle all harilikult pälvimisvõime hindamist mõnes elukutses või elukutsete rühmas. Hindamisel võetakse arvesse inimese kutseline ettevalmistus, senine harilik tegevus ja sotsiaalne seisund. Ei arvestata nende sissetulekute hankimise võimalusi, mis isik võiks saada tööl, mis on vähem hinnatavamad võrreldes kutsealase ettevalmistusega ja senise hariliku tegevusega ja mis sunniks isikut siirduma teise sotsiaalsesse kihti kui see, millesse ta kuulus senini, s. o. ei hinnata töövõimetus üldise tööturu seisukohalt. Kui silmas pidada seda, et sagedasti inimesed on pidanud ennast kutselise ette valmistama pikemat aega, lõpetama mõnigi kord selleks erioppeasutise, on tekkinud korporatiivne ühtekuuluvuse tunne kutsekaaslaste vahel ja süvenedes oma elukutsesse on jäädud võõraks muudele tööaladele, siis olekski siin ebaõige kasutada pälvimisvõime hindamisel üldise tööturu mõõdupuud. Pealegi on sagedasti uue sobiva elukutse õppimine küllaltki raskendatud, eriti kui on juba turjal rohkem aastaid. Negatiivse küljena tuuakse ette, et sarnaselt hindamine paisutab pen-

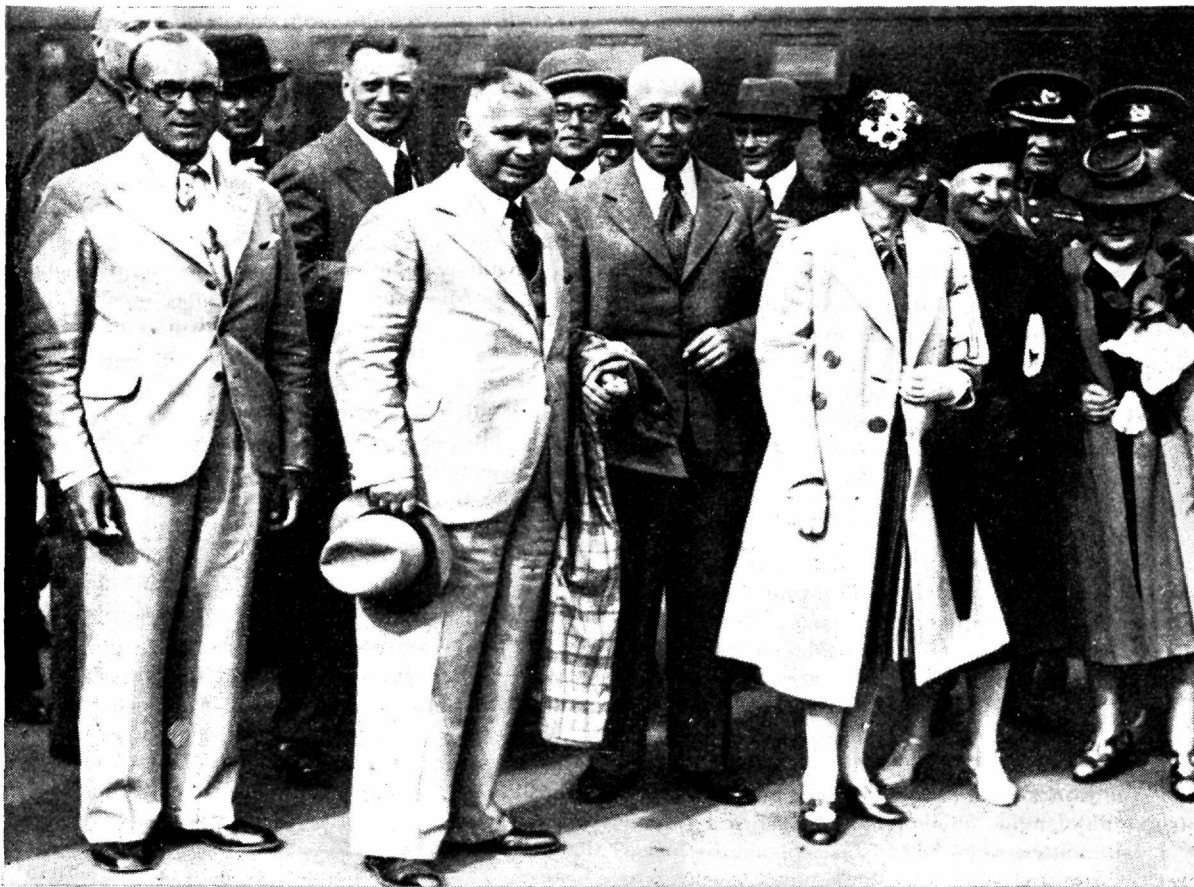
sionäride arvu ja selleks minevad pensionikulud suureks.

Üldise pälvimisvõimetus seisukohalt töövõimetus hindamisel arvestatakse võimalusi leida tööd ja pälvida sissetulekuid kogu üldisel tööturul, kui vaja, siis uuele elukutsele siirdumisega ja uue ameti õppimisega. Lähtudes sellelt seisukohalt selle puhtal kujul, ei tuleks arvestada ei füüsilist töövõimetus, ei senist käitist, ei senist tööharu, ei senist elukutset ega senist sotsiaalset seisundit. Kuid tegelikult seadusandlustes see nii puhtal kujul kuski ei ole läbi viidud ja, vähemalt praktilisel käsitamiselgi, arvestatakse seda, et muudatused sotsiaalses seisundis ei oleks eriti suured, et uue ameti õppimine ei oleks seotud suurte raskustega ja et sotsiaalse seisundi muutumine ei oleks eriti väga terav. Ja rääkides üldisest pälvimisvõimetusest mõistetaksegi seda harilikult ikka pehmendatud kujul.

Töövõimetus mõiste kehtivas Pensioni seaduses.

Pension seaduse § 61 järgi määratakse terviserikke-pension isikule, kes ei ole välja teeninud vanaduspension, kuid kellel on teenitud vähemalt kümme aastat pensioniõiguslikku teenistusaega ja kes oli pensioniõiguslikust teenistusest lahkumisel kaotanud teenistuse jätkamise võimaluse PS ettenähtud korras tõestatud töövõimetus tõttu, mis ei ole tingitud teenistuskohuste täitmisest või selle tagajärjedest. Sama seaduse § 65 järgi määratakse teenistusterviserikke-pension pensioniõiguslikule teenistussajale vaatamata isikule, kelle töövõime kaotus, mis ei ole väiksem kui kümme protsenti, on tingitud teenistuskohuste täitmisest või selle tagajärjel saadud haigustest, haavadest või vigastustest või neist tekkinud haigustest.

PS ei sisalda sõnaselgeid norme selle kohta, mis mõista § 61 tähendatud teenistuse jätkamise võimaluse all. Kas mõista selle all teenistuse jätkamise võimalust riigi- või omavalitsusteenistuses üldse või teenistuse jätkamise võimalust sellel ametikohal, kus inimene teenib teenistusest lahkumisel. Sõnalisel tõlgitsemisel ei võiks olla teist arusaamist, kui et PS § 61 räägib teenistuse jätkamise võimaluse kaotusest sellel ametikohal, kus isik teenib teenistusest lahkumisel. Et see tõlgitsemine õige on, selgub ka Määruse pensionikomisjoni asukoha, tegevuspiirkondade ja tegevuse kohta (lühendatult MPK) — RT 1936, 98, 783 — § 9, mis näeb ette, et küsimuse selgitamisel, kas läbivaadatav pensioniõiguslik isik on kaotanud teenistuse jätkamise võimaluse töövõimetus tõttu, tuleb komisjonil silmas pidada peale üldise töövõimekaotuse ulatuse ka isikul täita olnud või olevate teenistuskohuste iseloomu ning vastavalt isiku üldisele töövõime kaotusele ja teenistuskohuste iseloomule määrab komisjon ka pensioniõigusliku isiku töövõime kaotuse protsendi. Sellega siis PS § 61 järgi terviserikke-pension saamiseks tuleb töö-

Möödunud kuus viibisid politseidirektor J. Sooman, KÕ juhataja kol-leitn. R. Vaharo ja Tallinna-Harju prefekt N. Reimo mitmes Euroopa riigis ametisõidul. Pildil näeme nimetatud politseijuhte saabumisel Tallinna ühes vastuvõtjatega

võimetus määrata kutsealase töövõimetus põhimõttel, arvestades teenistuse jätkamise võimalust senisel ametikohal.

Et see seisukoht õige on, näitab ka Riigikohtu Administratiivosakonna praktika, nagu nähtub otsusest 14. okl. 1938. a. toim nr. 210-I. Töörühma vanem raudteel M. oli kaotanud nägemisteravuse niivõrd, et vajas prille. Kuna raudtee määrused ei võimalda prille kandval isikul töörühma vanemaks olemist, siis otsustas pensionikomisjon, et M. on töövõime kaotanud prillideta 100%, kuid et prillidega töötajõu kaotust ei ole. Pensioni Peakomisjon revisjoni korras M. läbi vaadanud, otsustas, et töövõime kaotust ei ole. Selle tagajärjel jäeti pensioni palve tagajärjeta. Riigikohtu Adm.-osakond andis asja uueks otsustamiseks tagasi, põhjendades seda järgmiselt: PS § 94 põhjal pensionikomisjon peab arstliku läbivaatuse põhjal peale muu kindlaks määrama, kas läbivaadatu on kaotanud teenistuse jätkamise võimaluse või mitte. Sotsiaalministri poolt 20. novembril 1936. a. PS § 91 ja 155 alusel antud ja RT nr. 98 — 1936. a.

art. nr. 783 all avaldatud määruse § 9 näeb ette, et küsimuse selgitamisel, kas läbivaadatud pensioniõiguslik isik on kaotanud teenistuse jätkamise võimaluse töövõimetus tõttu, pensionikomisjonil tuleb silmas pidada peale üldise töövõime kaotuse ulatuse ka isikul täita olnud või olevate teenistuskohuste iseloomu ja et vastavalt isiku üldisele töövõime kaotusele ja teenistuskohuste iseloomule määrab komisjon ka pensioniõigusliku isiku töövõime kaotuse protsendi. Oma otsuses 30. juunist 1937 Pensioni Peakomisjon ütleb, et M. ei ole kaotanud teenistuse jätkamise võimalust tervislikel põhjustel. Sellest otsusest peab järeldama, et Peakomisjon ei ole silmas pidanud M. täita olnud teenistuskohuste iseloomu, sest ta ei ütle, et M. ei ole kaotanud teenistuse jätkamise võimalusi senisel tegevusalal.

Erandi tähendatud läbivaadatavale isikule õige soodsast põhimõttest moodustab nende isikute töövõimetus määramine, kes taotleavad pensioni PS § 59 teise lõike põhjal, s. o. kes on peale 25-aastase pensioniõigusliku teenistusaja väljateeni-

mist tervena teenistusest lahkunud ja hiljem töövõime kaotanud enne 60-aastaseks saamist. Sisuliselt on seegi liik pensione tervisrikke-pension, kuid seaduses nimetatakse seda vanuspensioniks. MPK § 9 teine lõige määrab, et nende isikute töövõimetuse tunnustamisel tuleb lähtuda üldistest töövõimekaotuse alustest. Kas mõista „üldiste töövõimekaotuse alustena“ füüsilist töövõimetust või üldist pälvimisvõimetust? Kuna antud juhul on pensioni määramise sihiks ülalpidamisvõimaluste andmine, siis on küll põhjust arvata, et sel juhul tuleb töövõimetuse määramisel lähtuda üldise pälvimisvõimetuse põhimõtteist. Sarnasele järeldusele jõuame siis, kui meie vaatleme MPK § 9 lahusteist normidest. Kuid tõlgitsemes sama paragrahvi teist lõiget koos kolmanda lõikega, jõuame järeldusele, et „üldiste töövõimekaotuse aluste“ mõistet tuleb võtta kitsamalt kui üldist pälvimisvõimetust.

Nimelt tuleb MPK § 9 kolmanda lõike viitel tervisrikke ulatuse kindlaksmääramisel lähema juhisena rakendada Juhised töövõimekaotuse määramiseks tervisrikete puhul (lühendatud JTM) — RT 1938, 13, 117. Juhiste § 5 näeb ette, et töövõimekaotuse ulatuse määramisel tuleb arvestada ka isiku teenistuse või töö iseloomu (elukutset), vanust, sugu, üldist tervislikku seisundit, organismi tugevust või nõrkust, organismi iseäraldusi, haiguste vastuvõtlikkust jne. Sellega siis teenistusest tervetena lahkunutele enne 60-aastaseks saamist pensioni määramisel tuleb arvestada muu seas ka isiku teenistuse või töö iseloomu (elukutset). Kui kaugale selle faktoriga arvestamisel minna, oleneb pensionikomisjoni praktikast. Määruse sõnastus ei tee takistusi siin nii kaugale minna, et „üldiste töövõimekaotuse aluste“ mõiste samastub eelpool vaadeldud kutsealase töövõimetuse mõistega. Kui silmas pidades, et teenistusest töövõimetutena lahkuvate ülevaatusel käsib määrus silmas pidades ka isikul täita olnud või olevate teenistuskohuste iseloomu, ja teenistusest tervetena lahkunute ülevaatusel lähtuda üldistest töövõimekaotuse alustest, siis on selge, et määruseandja on tahtnud teha mingisugust vahet esimeste ja teiste vahel. Kuigi viite kaudu JTM § 5 jõudsime tulemustele, et ka teenistusest tervetena lahkunute ülevaatusel tuleb arvestada isiku teenistuse või töö iseloomu (elukutset), tuleb siiski arvata, et määruseandja ei ole tahtnud nende juures arvestada töö iseloomu nii soodsalt ülevaadatavale, kui seda nägime nende juures, kes juba teenistusest lahkumisel on töövõimetud.

Mis puutub teenistustervisrikke (PS § 65) ulatuse kindlaksmääramisse, siis MPK § 9 kolmanda lõike juhistel tuleb ka teenistustervisrikke ulatuse kindlaksmääramisel lähtuda ülevaadatavale samaselt soodsast kutsealase töövõimetuse põhimõttest, nagu seda nägime tervisrikke-pensioni juures töövõimetuse tõttu teenistusest lahkumisel.

Tabelite kasutamine töövõimetuse hindamisel.

Niisiis nägime, et PS on rajatud töövõimetuse määramise küsimustes tervisrikke- ja teenistustervisrikke-pensioni osas pensioni taotlejale õige soodsale kutsealase töövõimetuse põhimõttele ja teenistusest lahkunutele enne 60-aastaseks saamist tervisrikke tõttu pensioni saamise osas eelmistest vähem soodsale kutsealase töövõimetuse põhimõttele. Kuid peab ütleva, et nii ühe kui teise juures ei ole siiski päris tähtsusetat ka töövõimetuse füüsiliselt hindamise moment. Nagu ülal juba märkisim, viitab MPK § 9 kolmas lõige sellele, et töövõimetuse kindlaksmääramisel tuleb pensionikomisjonil lähema juhiseana rakendada JTM. Viimane sisaldab peale muu ka töövõimekaotuse ulatuse hindamise tabeli, kus iga viguse kohta on märgitud hinne, mitme protsendi võrra vigus põhjustab töövõime vähenemist. Nii näit. on antud, et põidla küünelüli täielik kaotus vastab paremal käel 12% töövõime kaotusele ja vasemal käel 9% töövõime kaotusele ning kõrvalehe kaotus olenevalt kannatanu elukutsest 3—10%.

Sääraste tabelite ülesanne on kergendada töövõimetuse hindaja ülesannet. Jättes vaatlemata sarnaste tabelite mitmesugused esinevad vormid, tähendan vaid, et need võivad olla hindajale kas kohuslikuks, nagu seda on meie JTM antud tabel, või ainult mittesunduslikuks üldjuhiseks, nagu seda leiame Prantsusmaal ja Saksamaal õnnetuskindlustuses. Esimesed pannakse kehtima ametivõimude poolt sundjuhiseks, teised kujunevad teaduslike uurimuste kui ka kohtupraktika najal. Sundtabel võib olla kas paindumata, kui sellest kõrvalekaldumine ei ole lubatud, või painduv, kui sellest kõrvalekaldumise võimalused on ette nähtud.

Mis puutub meie JTM tabelisse, siis tuleb lugeda seda painduvate liiki kuuluvaks sundtabeliks. JTM § 4 määrab, et tervisrikke läbi tekkinud töövõime kaotuse ulatus määratakse kindlaks juhiste lisandatud tabelis näidatud määral. Selle järgi paistab esialgu, nagu kuuluks meie tabel paindumatute liiki. Seda arvamist ei paranda eriliselt ka sama § 4 teine ja kolmas lause, mis annab võimaluse, et erijuhtudel võib tabelis antud töövõime kaotuse protsenti suurendada või vähendada sõltuvalt tervisrikke iseloomust, seda motiveerides. Kuid sõna „erijuhtudel“ viitab selle erandi kasutamise võimaluse kitsusele. Kuid vaadates edasi näeme, et JTM § 5 järgi tuleb töövõimekaotuse ulatuse määramisel arvestada ka isiku teenistuse või töö iseloomu (elukutset), vanust, sugu, üldist tervislikku seisundit, organismi tugevust või nõrkust, organismi iseäraldusi, haiguste vastuvõtlikkust jne. ja et tervisrikked tunnustatakse üldiselt enam raskemateks naiste ja vanemate isikute juures, vähem raskemateks laste juures. Sellest tuleb järeldada, et JTM § 4 järgi võrdlemisi paindumatuna näivas tabelis ei ole neid

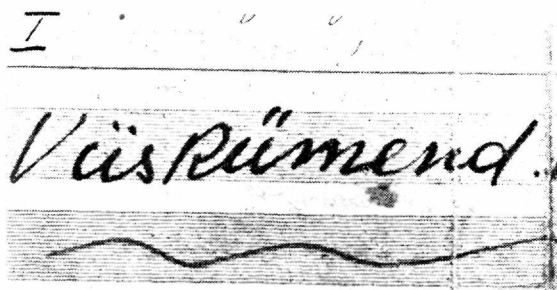
Fototehnika abi tähtsus

võltsimiste juures

Käesoleva aasta kevadel nõuti sisse kellegi A. käest vekslid järgi 50 krooni, kusjuures nõudjaks osutus keegi B. A. tunnustas tähendatud vekslid võltsituks, väites, et ta olevat laenanud B. käest ainult 10 krooni. Kuigi ta ei väienu omanimelise allkirja ehtsuse vastu vekslil, siis ta ometigi süüdistas B-d vekslid suurema summaga täitmises, kui see kokkuleppes oli ette nähtud.

Vekslidblankett oli täidetud osaliselt B. poolt, kusjuures vekslid summa kohale oli kirjutatud sõnadega: „viiskümmend krooni“. Tähendatud sõnad on näha esimesel fotol.

Vekslid saadeti uurimiseks Ekspertiisi Instituuti, et võimaluse korral kindlaks teha, kas vekslid summat näitavad sõnad on ümber tehtud teistest sõnadest. Mikroskoobilisel vaatlusel sel-

1. foto

gus esmalt, et kohal, kuhu on kirjutatud inkrimineeritud sõnad, leiduvad nõrgad, vaevalt märgatavad radeerimisjäljed. Jäljed olid vaevalt

asjaolusid arvestatud ja et tabelit tuleb kasutamisel nende asjaoludega korrigeerida. Tuleb järeldada, et tabel annab vaid tervisrikkete raskuse keskmise hinne. Seda keskmist hinnet JTM § 5 antud asjaoludega korrigeerides saame selle hinne, missuguse osatähtsuse omab tervisrikkete antud isikule ülalpidamise hankimisel. Nii näeme, et meie tabelil on küllaltki suur paindumise võimalus, kui seda õieti kasutada.

Tabelis näeme, et osa viguste kohta on antud hinne ulatuse alam- ja ülemmäär, näit.: ühepoolne täieline kuulmise puudumine 15—25%. Osa viguste kohta on aga antud kindel hinne, näit. ühe silma nägemise kaotus 35%. Kerkib küsimus, kas tabeli korrigeerimine JTM § 5 tähendatud asjaoludega (elukutse, sugu, vanus jne.) võib sündida vaid tabelis antud alam- ja ülemmäära piires, või võib olla ka vähem või suurem? Kas seal, kus on antud kindel hinne, on üldse võimalik korrigeerida? Mõne viguse juures on tabelis selgesõnaliselt öeldud, et hinne alam- ja ülemmäära vahel tuleb anda sõltuvalt viguse ulatusest või viguse raskusest. Paaril juhul on märgitud, et hinne alam- ja ülemmäära vahel oleneb isiku elukutsest (näit. kõrvalehe ja kõneviimete kaotus). Sagedasti ei ole aga midagi märgitud. JTM § 5 kasutatud sõna „ka“ vihjab sellele, et tabeli koostamisel ei ole arvestatud elukutset, vanust ja teisi seal loetletud asjaolusid. Sellest tuleb järeldada, et lõplik töövõimekaotuse hinne korrigeeritult elukutse, vanuse ja teiste JTM § 5 tähendatud asjaoludega, võib olla vastavalt kas suurem või vähem tabelis antud

protsendimäärade, olgu siis tabelis antud kas hinne alam- ja ülemmäär või kindel hinne. Ainult neil üksikudel juhtudel, kus tabelis näidatud töövõime kaotuse hinne alam- ja ülemmäär on selgesõnaliselt juba asetatud sõltuvusse mõnest § 5 tähendatud asjaolust, ei või see asjaolu põhjustada kõrvalekaldumist tabeli hindest. Nii on tabelis antud, et töövõimekaotus on kõrvalehe kaotuse puhul, olenevalt kannatanu elukutsest, 3—10%. Sel juhul elukutse arvestamine ei või põhjustada tabelis antud protsendimäärast üleastumist. Seda arvamist õigustab ka ülaltoodud Riigikohtu Administratiivosakonna otsus, kes ei nõustunud Peakomisjoni otsusega, millega Peakomisjon luges tööjõu kaotuse tabeli kohaselt nulliks ja nõudis uuesti otsustamist korrigeerimiseks elukutsest tingitud teguriga.

Tabeli järgi võrdub nimetissõrme küünelüli ja keskmise lüli kaotus paremal käel 15% töövõime kaotusele ja parema käe keskmise sõrme küüne- ja kesklüli kaotus 5%. Kuna need sõrmed on määrava tähtsusega relva käsitamisel ja politseinik ilma relva käsitamisvõimeta ei ole mõeldav, siis politseiametniku sõrmede kaotuse hinne tuleks loomulikult võtta suuremana, mis oleks minu arvates täiesti kooskõlas Pensioni seaduse mõttega. Sama võiksime öelda ka teiste politseiteenistust oluliselt takistavate tervisrikkete kohta, nagu kõõrdivaade ja muud, millele hinned on antud tabelis arvestatud hariliku töötava inimesega, kuid politseiteenistuse erinõudeid silmas pidades on väikesed.

märgatavad (1. foto), kuid kuna etteerükitud joonestiku struktuur polnud enam pidevalt ühtlane, siis ei võinud olla kahtlust radeerimise faktis. Joonte katkenemist võib esimesel fotol tähele panna tähe „e” sõlmelemendi naabruses. Kas sellele kohale oli varemalt kirjutatud mõni teine sõna ja missugune nimelt, seda ei läinud korda kindlaks teha vekslite esikülje uurimisel.

2. foto

Seevastu võimaldas vekslite paberi pöördkülje vaatlus külvalguses lahendada küsimust, millisel viisil veksel oli võltsitud.

Vekslite uurimisel spetsiaalse Zeiss-lambiga, mis saadab välja peaaegu paralleelsetest kiirtest koosneva valguse, selgus nimelt, et vekslite pöördel võib lugeda reljeefkirjana sõna „k ü m m e”, kusjuures tähendatud sõna ei ole identne praegu vekslite esiküljel esineva sõnaga „viis-

k ü m e n d”. Need koondatud külvalguses ilmsiks tulnud jäljed on edasi antud teisel fotol. Ülevaatlikkuse mõttes on seejuures kopeerimisel plaat asetatud suurendusaparati emulsioonkihiga ülespoole. Muide, tavalise kopeerimise puhul, oleks meil antud juhtumil loomulikult tegemist nn. „peegelkirjaga”.

Võltsimise selgitamine oli nüüd lihtis: Vekslile oli varemalt pliatsiga kirjutatud olnud sõna „k ü m m e” (A. seletus laenusumma suuruse kohta vastas tõele!). Kirjutamisel oli vekslipaber asetatud pehmele alusele (lauariele, ajaleht jne.). Seepärast kirjutatud sõnad tulid nähtavale läbirõhutatud kirjajana vekslite pöördküljel. Mainitud sõna radeeriti hiljem välja. Reljeefjälgede kõrvaldamine ei olnud enam võimalik ja need jäid paberile püsima võltsimise reetva elemendina.

Sääraste jälgede selge esiletoomine fotograafilisel teel on võimalik vaid eespool nimetatud moodse lambiga.

Millise täpsusega sel juhtumil fotoplaadid annavad edasi kõik krobeldisused paberipinnal, seda võib kindlaks teha teise foto vaatlusel. Ja seda nimelt pikkade varjude varal, mis on tekitatud õige pisikestelt lahtikistud paberikiududest. Teades nüüd võltsimise üksikasju, võime ära tunda esimesel fotol esialgse „ü” („k ü m m e”) märgi jäljed, mis leiduvad praegu esinevate „i”-punktide juures.

Kirjeldatud juhtum näitab taas ilmekalt, et võltsimise võib vastavate abinõudega varustatud olles avastada ka siis, kui varustamata silm ei leia midagi kahtlast dokumendi juures.

ÜKS TÄHTIS SÜÜTUNNUS

Jälitamispraktikas tuleb võrdlemisi sageli ette olukordi, kus kahtlustatav eitab temale esitatava teo kordasaatmist ja jääb selle juurde ka korduvail ülekuulamisil, kui talle kord-korralt esitatakse tema vastu käivad tunnistajate väljauklused ja teo asjaolud. Otsesed teo tunnistajad (pealtnägijad, -kuulajad) puuduvad; kogu tõendusmaterjal pole just vaieldamatu. Ta võetakse lõppeks veelkordsele ülekuulamisele, kus talle uuesti pannakse ette kogu süüdistusmaterjal kui ka kogu teo olmastik, mille kainest ja loogilisest hinnangust nagu iseenesest järgneb, et vaevalt keegi teine saaks tulla teo kordasaatjana kõne alla kui just kahtlustatav ise. Lõppeks öeldakse talle lausa näkku, et ta olevatki teo kordasaatja.

Ent ülimal määral tähelepanuväärivalt vastab kahtlustatav kõigele sellele esialgu vaikimisega. Langetatud päi ja liikumatult vahib ta tardunud pilgul järelemõtlikult ja enesesse süve-

nenult enese ette, ja tekib tunne, nagu tahaks ta oma senisest salgamisest loobuda ja teo ülestunnistamisele asuda. Kuid siiski ta ei tee seda. Uuendatud pealetungile vastab ta uuesti eitamisega ja jääbki selle juurde.

Millega seda psühholoogiliselt seletada, et kahtlustatu äkki näitas kõrvalekaldumist oma esialgsest taktikast, muutudes hetkeks otse nagu järeleandlikuks, ja mida võiks sellest järeldada?

Taoliste nähete mõistmiseks ja neist vajaliste otsuste tegemiseks süütoenduste suhtes püüame kirjeldatud elamust psühholoogiliselt vähemalt jämedates joontes valgustada.

1. Kui kahtlustatav on talle esitatud süüteo tõepoolest korda saatnud, siis aistib ta selle suhtes süü tunde, ei ole ta aga teo kordasaatja, siis — s ü ü t u s e t u n n e t.

a) S ü ü t u n n e on tunnete kompleks, mis koosneb reast üksiktundeist. Seesuguseina kuuluvad tema juurde: k a r t u s e t u n n e (süüdlane kardab

oma teo tagajärgi: karistus, majanduslikud kahjud jne.); häbitunne (süüdlane häbeneb oma tegu).

Üksikuil juhtumel üksiktunded võivad esineda nõrgemalt või tugevamalt või osaliselt koguni puududa.

b) Senikaua, kui tõeline teo kordasaatja salgab oma tegu, seltsib süütundele ka valetamistunne, mille kompleksi kuuluvad samad üksiktunded nagu süütundelgi, seekord aga seotult valetamisega, ning peale selle veel tähtis üksiktunne: kõhklemistunne sellest, kas poleks arukam loobuda valetamisest ja rääkida tõtt, või kas on kasulik valetamist jätkata.

c) Süütuse tunne, ergutav sisetunne, et seistakse kõrgemal esitatud süüdistusest, on loomult küll vähem komplitseeritud kui süütunne, ent seejuures tihti norutooniliste kõrvaltunnetega ja vahetevahel ka otse kartuse- ja häbitundega koormatud.

Näiteks: süütu tunneb tõsist muret, et süütuse kiuste teda võidaks tunnustada süüdlaseks ning karistada, kuna teatavad asjaolud kõnelevad tema vastu ja talle pole teadmata, et mõnikord tuleb ette kohtute ekslikke otsuseid. Ta kujutleb neid tagajärgi, milliseid niisugune kohtuotsus tooks tema seltskondlikule asetusele ja majanduslikule seisundile, ta otse kardab neid tagajärgi. Samaaegselt ta leiab olevat kõrges määras piinliku ja häbitava, et temast üldse usutakse seesuguse teo kordasaatmist, ja ta peab ennast kaitsema ettepanud kahtlustuse vastu.

Need süütuse kõrvaltunded — nimetame neid esialgu nõnda, kuna need on tingitud teisest tundest — süütuse tundest, tekivad selle tagajärjel — ei etenda põrmugi mõnd kõrvalist osa. Hoopis vastupidi, neil on koguni omapärane suruda peatunne (süütusetunne) kõrvale ja ise tungida esiplaanile. Seetõttu puhtast süütusetundest jäävad järele vaid kasinad sümptoomid, mis just oma kasinapärasuse tagajärjel võivad tõugata ülekuulaja arvamusele, et on tegemist teesklemisega, et ülekuulata näitleb ja tema tunded pole ehtsad.

2. Normaalselt väljenduvad kõik tunded kindlate sümptoomide kaudu. Iga tunne omab kindlat sümptoomide kompleksi, s. o. teatav tunne laseb ennast väljapoole tunda täiesti kindlate üksiksümptoomide kaudu, mis aga paraku omakorda kuuluvad mitte ainult ühte, vaid mitmesse sümptoomide kompleksis. Seega ei saa ühe esiletulnud sümptoomi, näit. „kinnise oleku“ järgi veel otsustada teatava kindla tunde olemasolu, kuna see sümptoom kuulub paljude tunde sümptoomide kompleksi ja tema päritolu ei nähtu sellest enesest. Jälitamise huvides enamasti polegi tähtis seda otseselt põhistada, milline tunne konkreetsel juhtumil seisab esiletulnud sümptoomi taga; on küllalt, kui tehakse kindlaks, kas teatav tunne, näit. süütusetunne väljendub selle sümptoomi kaudu või mitte. Ja seejuures kindlakstegemiseks, mida mõõdetakse vaid kõrgema tõenäosuse mõõdupuuga, kasutame kindlaid meetodilisi vahendeid.

Teinud kindlaks, et vaadeldud sümptoomid väljendavad teatavat kindlat tunnet, näit. kartusetunnet, siis sageli me pole sellega veel kuigi palju võitnud, kuna me ei tea, kas käesolev kartusetunne on osatunne süütundest või kõrvaltunne süütusetundest. Edasi, ülekuulamise ajal

kahtlustatavat võivad vallata tunded, millel pole midagi ühist jälitamisele oleva teoga, kuid mis väljenduvad sümptoomide kaudu, mis kallutavad arvestama süütunnet. Siin jällegi kindlad meetodilised vahendid peavad muretsema selgust.

Järgnev näide elust võiks selgitada, kui kergesti tekib mitmesuguste tunnete kuhjumine:

Keegi naine saab teate, et ta abielus olev tütar olevat kergelt külmetanud, kuid paaripäevases toasviibimisest piisavat tervenemiseks. Tas tekib kerge mure, kui ometi ei tekiks komplikatsioone! Varsti jõuab poeg reisilt koju ja jutustab, et sugulased ei olevat teda kuigi kenasti vastu võtnud. Ta aistib selle üle meelepaha. Seal saabub teade ta parima sõbranna surmast. See teade sisendab tasse kurbustunde. Need kolm tunnet, millele seltsib veel neljaski — solvumine korterinaabri käitumise tagajärjena — haaravad teda hingeliselt täiel määral. Kord tungib üks neist, kord jälle teine esiplaanile. Kuni saabub telegramm: tütre seisukord olevat ootamatult võtnud halva pöörde, olevat karta kõige halvemat. Nüüd ei aisti ta enam vähimatki meelepahast, leinast ega solvumisest, selle eest aga seda suuremat muret tütre pärast. Telegraafiline teade tõstis muretunde seevõrd esiplaanile, et kõik teised tunded, mis teda valdasid, suruti vähemalt esialgu hoopis maha.

3. Selle kogemuse külge võiks kõita järgmisi arutlusi:

Juhtumel, kus kahtlustatav tõrjub temale esitatud süüdistuse tagasi, saaks selle kohta, kas ta on süüdi või süütu, selgust muretsema, kui oleks võimalik juhtumiks, kui ta on tõepoolest süütu, plaanipäraselt ja meetodiliselt kõvendada seevõrd tema süütuse tunnet, et see vähemalt ajutiselt suruks alla kõik muud teda valdavad tunded, eriti kõige enam segavad norutoonilised süütuse tunde kõrvaltunded, nii ei ainult kõvendatud puhas süütusetunne esile tungiks.

Sest kui vaatamata mainitud vahendeile süütunnet iseloomustavad sümptoomid peaksid jääma valitsema konkreetse juhtumi sümptoomide pilti, ilma et puhta süütusetunde sümptoomid kirstuksid, siis peaks sellest järeldama, et süütuse küsimus kipub ära langema ja seevastu kõveneb aramus, et kahtlusalune talle esitatud teo tõepoolest on toiminud. Kui aga kõvendusvõtete tagajärjena sümptoomid, mis lasevad airta süütunnet, peaksid äkki kaduma ja nende asemele astuma puhta süütusetunde sümptoomid, siis peaks arvama (ei pea siiski unustama teesklemise võimalust), et on tegemist süütusega, seega kahtlusalune ei ole toiminud talle esitatud tegu. Varem tähelepanud kahtlased sümptoomid seega ei oleks mingid ehtsad süütunde sümptoomid, vaid arvatavasti mõne tunde omad, millede sümptoomide kompleksi need kuulusid samaaegselt.

4. Meie käsutuses seisab õnneks arvukas kogu ülekuulamistehnilisi vahendeid, mis on suutelised eespoolkirjeldatud mõju esile kutsuma, omades peale selle veel kaugemalegi ulatuvat mõju. Nende mõju ei piirdu üksnes puhta süütusetunde esiletõstmisega ja kahtlustavate valdavate teiste tunnete vähemalt ajutisei mahasurumisega, vaid neid jätkub ka juhtumiks, kui kahtlustatav on tõepoolest süüdi, kõvendades sel puhul süütunnet ja lõvendades samal ajal hingelist pinget, mida kahtlustatav vajab süütuse teesklemiseks, nii et süütunne pääseb

selgemini nähtavale. Vastavad ülekuulamistehnilised vahendid ei kujunda mingeid uusi leiutisi, neid on kahtlustatavate ülekuulamisel kasutatud juba ammu, kuid mitte kõik ei olnud teadlikud, et need vahendid on nii mõjuvõimsad ülekuulatava olulisemate tunnete suhtes, mistõttu nende abil saavutatud tulemusi ei osatud igakord täiel määral kasutada.

Tähendatud vahendeid võib rakendada ülekuulamistoimuse igas staadiumis, neid võib soovikohaselt kombineerida ja korrata, kui taheatakse saavutada selgemat pilti.

Ülekuulaja peab aga omama teravat pilku ja lahtist kõrva, et registreerida muudatusi, mis kõvendusvahendite mõjul tekivad konkreetsetes sümptoomide pildis. Kas muudatused sümptoomide pildis kalduvad süütuse- või süütunde poole? On need muudatused päris selged või ebaselged? Viimasel juhtumil tuleb jätkata kõvendusvahendite kasutamist.

5. Millised vahendid tulevad kõvendusvahendina kõne alla?

Kõigepealt mõningad esitused, mis tuleb aga teha küllaldase tungivuse ja veendumusega:

- a) süüdistuse esitamine,
- b) tunnistajate väljaütled, mis lükkavad ümber kahtlustatava poolt antud seletused,
- c) kahtlust juhtivate tõsiasiade ja olukordade esitamine.

Edasi:

d) kahtlustatava vastastamine tunnistajatega,

e) süüteo käigu arutamine kahtlustatavaga, niipalju kui see rekonstrueeritud tõendusmaterjali põhjal,

f) tähelepanu juhtimine kahtlustatava käitumise silmatorkavaile momendele ülekuulamise ajal,

g) tähelepanu juhtimine kahtlustatava käitumisele süüteo käigu läbiarutamise puhul (nimelt moraalsete elamuste suhtes).

Toodud vahendite loetelu enesestmõistetavalt ei haara kaugeltki kõiki kõvendusvahendeid.

6. Nüüd jääks veel üle kirjeldada nii süütuse- kui ka süütunde normaalseid sümptoomide pilte, millega ühtlasi saaksime mõõdupuu käsitletud kõvendusvahendite tegeliku mõju hindamiseks.

Süütuse tunne väljendub kahtlustatava juures normaalsel viisil järgmiselt:

Märgist mööda mineva süüdistuse esitamine kutsub kahtlustatavas hetkelisel esile pingutatud tähelepanelikkuse ülekuulaja väljenduses vastu, mida tavaliselt saadab süüdistust igas punktis tagasitõrjuv elav miimika. Asjaolude kohaselt segab süütu ülekuulajat vahelehuüete ja etteheidetega, mõnikord koguni sündmatul kombel. Ja kui ta siis saab sõna omapoolseiks seletusiks, siis ei lepi ta harilikult mitte ainult eitamisega, vaid ta võtab kogu oma jõu kokku, et süüdistuse alusetust ja ekslikkust nii sõnus, kinnitatus, selgitatus kui ka kogu oma olemuse kaasaelamise kaudu ülekuulajale selgeks teha. Ta kõneleb seejuures valjusti, võib olla isegi liigselt tõtates ja kogeldes, saates oma seletusi elava žestikulatsiooniga ja miimikaga. Ta on tihti erutatud ja järjekindlusetu oma seletusis, kuid seejuures avameelne ja seletuste andmiseks valmis. Pinevalt ja avaliku pilguga jälgib ta kõike seda, mis tema ümber sünnib; eriti hoiab ta ilma et seda varjata püüaks, ülekuulajat teravalt silmas, saates suurima tähelepanelikkusega

iga ta toimetust (juurdlustest vastavate kohtade ülesotsimist ja nende ettelugemist, kirjutuslauast mingi eseme väljavõtmist jne).

See oleks ligikaudu süütuse normaalne sümptoomide pilt jämedates joontes, mis üksikjuhtumil on muidugi mõnevõrra muutuv. Selle peajoon — avameelne ja tagasihoidmatu vastuapanu süüdistusele, põlev vajadus omapoolsete seletuste andmiseks ja ülekuulamiskäigu tähelepanelik jälgimine — tulevad vähemalt esimese ülekuulamise juures alati esile, kui ei ole tege- mist süütuse sümptoomide ärajäämisega mõnesuguseil erilisel põhjusil. Kord esinevad mainitud sümptoomid selgemalt, kord vähem selgelt, nõnda kuidas juhtub olema kahtlustatava hingeline hoiak ettepanud süüdistuse vastu Mida sügavamalt ja ülekohtusemalt süüdistus riivab teda, seda selgemalt väljendub süütusetunne.

Seevastu aga süütunnet iseloomustavad normaalselt järgmised nähted:

Kahtlustatav on sõnaaer, vaikne, luurav ja masendatud. Ta pilk on maha löödud, vahelduvalt tardunud, pelglik, põikuv, nägu väljenduse- ta. Süüdistuse eitamine ei peegeldu ta olemusest, vaid ainult sõnadest, ta ei ela oma seletustele kaasa. Ta avaldab palju enam silmatorkavat tagasihoidlikkust, kuis-tahes-minna laskmist, peaaegu osavõtmast isegi süüdistuse teravamais punktis. Talle esitatud küsimustele ta vastab katkendiliselt, kogeldes, sõnu otsides ja aega võites. Süütundega seotud valetamistunne, niipea kui kõhklemine satub konflikti südametunnistusega, väljendub selle läbi, et ülekuulata- v muutub järelemõtlikuks, hajameelseks, paiguti abituks. Erandid loomulikult ei puudu.

Pärast eelmisi teoreetilisi ja metoodilisi käsitlusi peab seletama algul toodud olukorda järgmiselt:

1. Asjaolu, et kahtlusalune algusest eitas talle esitatud süüteo kordasaatmist, iseenesest veel ei räägi ei tema süüdi oleku ega süütuse kasuks. Süüdi olles lähtub ta mõttest teeselda süütust, vastupidi temas pesitsevale süütundele, millele teo ebatõelise eitamise tagajärjel seltsib veel valetamistunne.

Edasiste süüdistusmomentide korduva ja veenva esitamise produktina kõveneb temas süü- ja valetamistunne, kuna samaaegselt nõrgeneb süütuse teesklemiseks vajaline psüühiline pinge.

Selle kõrval saab kõhklus salgamise tagajärgede edukuse suhtes korduvate ja veenvate süüdistusmomentide esitamise läbi uut toitu, ja peab arvama, et mõistliku kaalutluse tagajärjena tas tekib sisemine konflikt selle üle, kas salgamisel oleks üldse veel mõtet. Kui nüüd seesuguseil asjaoludel kahtlustatav ülekuulaja poolt kasutatud kõvendusvahendite tõttu (kogu süüdistusmaterjali ettetoimine, süüdistusmomentide arutelu, mille järgi ta on „kõvasti sees“, ning lõppeks täieliku süüdistuse veenev näkku paiskamine) vastab algul kirjeldatud äärmiselt silmatorkava apaatilise olekuga, siis peab küll arvama, et see sündis tõepoolest ainult mainitud kõvendusvahendite tagajärjel. Ülekuulaja poolt esitatud asjaolude tagajärjel kõvenenud süütunde tõttu ei jätkunud kahtlustatult lihtsalt enam jõudu, vähemalt ajutiselt, teeselda oma süütust, alistudes vaieldamatult ülekuulaja väitega — sa oled teo kordasaatja. Nõnda võis võltsimatu süütunne rea väga tähelepanuväärivate sümptoomide kaudu avalikult esile tungida (rõhutatud oleku, kinnisuse, ükskõiksuse,

Kuidas kaitseme koduloomi?

S Õ J A G A A S I O H U K O R R A L

Üldised alused.

Põhiülesandeid sõjagaasi ohu korral loomade kaitseks on haigestumiste vältimine ja kuni võimaliku vähesuseni kaotuste viimine loomade seas.

Loomade kaitse teostamine tegelikult keemilise ohu korral on teostatav mitte üksi suuremais koordisis, vaid ka iga üksiku loomapidaja poolt. Tagalale löögi andmiseks kasutatakse lennuväge kõigi tema relvadega mitte ainult sõjaväeüksuste ja asutuste vastu, vaid ka tagalas asuvate linnade, asulate ja talude vastu. Ohu lähenemist teatatakse vastava signaaliga; seejärel tuleb võtta tarvitusele kaitseabinõud ja teha vajalised kaitsetööd.

Ohualarm on ühtlasi gaasialarmiks. Alarmi signaalid antakse üldiselt teada raadio, telefoni, sireeni, kola, vile või muu abinõuga.

Esimiseks toiminguks loomade kaitsemisel s-gaasi ohu korral on võimaluse korral nende täielik evakueerimine kohtadest, kus võib ole-

tada vastase lennuväe tegevust. Loomade evakueerimine ohutuisse kohtadesse peab toimuma varem väljatöötatud täpse ja üksikasjalise kava järgi.

Kus evakueerimine mõnesuguseil põhjusil ei ole võimalik, seal tuleb korraldada loomade kaitset tallis.

Loomade paigutamisel kaitseks s-gaaside vastu tallidesse ja teisisse sarnasesse ruumesse on põhieesmärgiks nende ruumide kindlustamine pommikildude vastu, tulekaitse korraldamine ja s-gaasidega mürgituste vältimine.

Kahe telliskivi paksused müürid, maakividest tugevad tallimüürid ja 30 sm paksused puuseinad loetakse küllaldaselt kindlaiks pommikildude läbitungimise vastu. Nõrgemat kaitset pakkuvad uksi ja aknaid saab teha enam-vähem killukindlaks, varustades neid tugevate kahekordsete uste ja luukidega, või kattes kinni liivakottidega. Tuleb hoiduda loomade aseta-

tardunud pilgu), samuti nagu kõhklemisest kantud *valotamistunnegi* (järelemõtlikkus, enesesse süvenemine).

Kui ta siis jälle omandas teatava vastupanujõu, millest jätkus jääda esialgse salgamise juurde, siis peab seda seletama seega, et veel viimisel hetkel tas pääsesid võimule mõningad mõistlikud kaalutlused, mis takistasid teda asumast teo ülestunnistamisele.

Nii oleks kahtlustatava käitumine ülekuulamisel, kui ta tõepoolest on teo kordasaatja, igas suhtes mõistetav ja seletatav.

2. Nüüd aga küsime, kuidas oleks kujunenud olukord siis, kui kahtlustatav oleks osutunud süütuks?

Eksliku süüdistuse ja sellega ühenduses ebaõiglaselt tema vastu käivate tunnistajate väljaütluste ja kahtlustavate olukordade esitamine arvatavasti oleksid kord-korral tunduvalt kõvendanud ta süütusetunnet ja samal ajal mõjutanud kõigi muude teda valdavate tunnete mahasurumist. Vastupanutung süüdistusele oleks enast ikka rohkem ja rohkem püsti ajanud ja sellega järjest selgunud nn. kvalifitseeritud süütuse sümptome esile kutsunud (kvalifitseeritud süütuse sümptomideks tuleb muuseas pidada teravagressiivset süüdistuse tagasitõrjumist, eriti ebaõigete tunnistajate väljaütluste osas, edasi igasuguseid enam või vähem impulsiivselt väljendatud süütuse kinnitusi, võrastuse, illatuse, imekspanemise, pahakspanemise väljendusi jne., millega tahetakse tõendada, kuivõrd absurdne on kogu süüdistus). Ja kui nüüd lõppülekuulamisel uuesti esinetakse ekslikkude tunnistajate väljaütlustega ja olukordade väärtõlgendamistega, ja kõige tipuks otsene süüdistus näkku paisatakse, siis peaks küll arvama, et ta

nüüd tunneb end olevat kutsutud oma nahka õieti kaitsema. Kahtlemata tuleksid sel puhul paljud olulised sümptoomid ta puhtast süütusetundest esile, võib-olla suunduks ta enesekaitse isegi ülekuulaja isiku vastu.

Seega ta oleks käitunud otse vastupidiselt kahtlusale, kes on tõeline teo kordasaatja. Siin ei saaks isegi karakteroloogilised ja meeleolulised tegurid kuigi palju kaasa mõjuda. Vaevalt oleks ta just sel hetkel, kus ta vastupanu süüdistusele osutus eriti vajalikeks, reageerinud sellele vaikimisega. Ja millega oleks pidanud tõlgendama tema tagasihoidlikkust, samuti kõhklemist ja järelemõtlikkust ning jõu ülesütlemist hetkel, kus see oli kõige enam vajaline? Ülekuulamisel toimusid täiesti asjalikult ja objektiivselt, mistõttu ei saanud olla aset ka mingil vastolul ülekuulaja isikuga. Samuti on kindel, et kahtlustatav ei viibinud mingis abnormses hingelises või meeleolulises olekus.

3. Algul kirjeldatud olukorras tähelepanud enesekaitse takistus osutus seega teesklusaktiooni takistuseks, mille eesmärgiks oli näidelda süütut. Seesugusele enesekaitse takistusele tohiks küll vaadelda kui tähtsale süütunnusele: enesekaitse takistuse esiletulekul tohiks olla kõrgel määral tõenäoline, et kahtlustatav on tõeline teo kordasaatja või selle osaline.

Kahtlustatav oleks seega paljastatud, ilma et ta oleks oma tegu üles tunnistanud. Kindluse mõttes, ja et anda kahtlusale viimast võimalust ülestunnistamiseks, on soovitatav lõppülekuulamisel tema silmatorkavat käitumist eriti rõhutada ja alla kriipsutada ning nõuda talt selle kohta seletust. Vaevalt aga suudaks ta anda rahuldavat ja veenvat seletust.

Kohtuesimehe dr. C. Leonhardti järgi.

misest uste lähedale. Kui on karta varisemisi, on vajalised tagavaraväljapääsud.

Kahjutuled loomade ruumes on äärmiselt ohtlikud, sest seal leidub alati tulele head söödamerjalit, nagu heinu, õlgi ja kergeid puust vaheseinu, pealegi on raske loomade päästmine põlevast ruumist.

LOOMADE RUUMI KAITSE S-GAASIDE VASTU

Seepärast tuleb ettevaatusabinõude tarvitusele võtmisega kindlustada väiksemgi tuleohu likvideerimine ja selle ohu levimise vältimine. Selleks tuleb õigel ajal varuda vajaliste tulekaitsevahenditega, nagu liiv, veetagavara, hüdropult, labidad, kirved, ning hoolitseda nende korrashoiu ja käepärasuse eest.

Üheks ettevaatusabinõuks on esimeses järjekorras laepealsete puhastamine igasugusest kolist ja pööningute katmine kuni 10 sm paksuse liivakorruga. Tuleb piirata kohal oleva heina- ja õlehulka tallides. Tuleb korras hoida tagavaraväljapääsuid ja pidada kinni ehitus- ja tulekaitse määrusist.

Tuleohu korras peab olema üksikasjaline teotsemiskava, millega tuleb tutvustada kõiki isikuid, kellel on kohal tegemist loomadega.

Sarnase kava väljatöötamisel on kasulik arvestada järgmisi olukordi:

1. kui tuli pääseb lahti hobusetalli läheduses, tuleb hobustele panna päitsed pähe ja hoida neid valmis väljaviimiseks;
2. kui tuli ähvardab talli, siis esiteks välja viia loomad ja alles pärast muu vara;
3. kui põleb hobusetall ja on tarvis kiiresti välja viia loomi, tuleb lõigata või raiuda läbi köidikud, avada ukсед ja loomad kihutada välja. Uste juures peavad seisma sel puhul inimesed, kes valvavad selle järele, et ei tekiks ummistusi ja et väljaaetud loomad ei pöörduks tagasi talli. Varssade eest tuleb eriliselt hoolitseda ja neid tuleb juhtida välja põlevast hoonest üksikult.
4. Kui hobune kardab tuld ja ei lahku tallist, tuleb ta välja viia üksikult; sarnase hobuse väljaviimist toimetagu see inimene, kes isiklikult hoolitseb selle looma eest; kui on võimalik — panna hobusele päitsed pähe, rangid kaela ja meelitada teda. Hobune, kui kuuleb oma inimese häält ja nähes harilikku päitsete päheasetamist igapäevaseks väljumiseks tööle, rahustub peagi ja muutub kuulekaks. Peab meele pidama, et inimene peab olema ja jääma oma olekus ja toiminguis täiesti külmavereliseks ja rahulikuks, sest inimese paaniline olek nakab loomale!
5. Kui tuleleek on eriti ere, tuleb hobusel katta silmad, selleks panna üle pea riie, kott või midagi muud, mis juhtub olema käepärast.

Lehmade, sigade ja eriti lammaste väljaviimine põlevast ruumist on tunduvalt raskem. Neid loomi tuleb ajada välja jõuga või isegi välja kanda.

Päästetud loomad tuleb viia võimalikult kaugemale tulikahju kohast, pidades neid silmas ja valvates, et nad tagasi ei tormaks leekidesse.

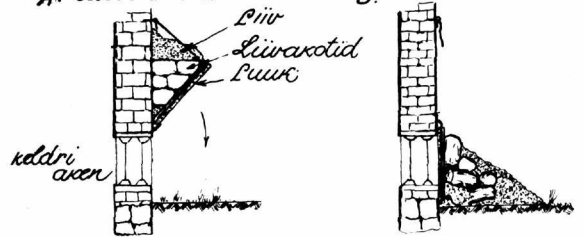
Kui olemasolevaist uustest loomade väljajamine on võimatu, ei tule viivitada, vaid kõhklemata lammutada tuleohule vastas olev sein ja selle kaudu teostada loomade päästmist.

Põlevad hooned kustutatakse tuletõrje taktika üldisil aluseil: ujutatakse veega, maetakse liivaga, lammutatakse laed, katused jne. Mis aga puutub põlevaesse termiit- või elektronpommesse, siis nende üleujutamine veega võib põhjustada plahvatusi; automaattulekustutaja ei anna soovitud tagajärgi. Varske (niiske) mulla pealeloppimine oma kohevuse tõttu ei kõrvalda leekide väljalöömise võimalust mullakamakate vahelt. Kõige kindlamaks kustutusabinõuks jääb siin kuiv liiv.

Loomade mürgitusi s-gaasidega võib kergelt vältida, kui on olemas tallid, mida saab kindlustada sõjagaaside sissetungimise vastu. Selleks on vajalik varakult leida ja kindlustada kõik need kohad ja avaused, millede kaudu võib sisse tungida mürkaine ja mürgitavad õhk. Vedelad ja gaasilised mürkained tungivad läbi igasuguste avauste ja lõhede igasse ruumi, nad tungivad läbi katuse, lae, seinte ja vundamenti pragude. Kõik sarnased mürkained sissetungimise teed on kõrvaldatavad õigeaegsete ettevaatusabinõude tarvitusele võtmisega.

Terve katus ja terved müürid kaitsevad hoonet lennukelt pritsitava mürkaine vastu. Neis leiduvad praod ja lõhed võib parandada, tarvitud korral võib neid kindlustada ka igasuguse

Keldri ja üldse maapinna ligi oleva aera kindlustamine:
A. ettevalmistus B. kaitse

käepärast oleva materjaliga. Mürkainete läbitungivust tervest seinast ei oma praktilist tähendust ka s-gaasidega kallaletungi pahimatel kordadel.

Maaludes madalad ja korratud vundamendid tuleb katta väljast mullaga ümber kogu hoone umbes 25—30 sm kõrgemale põrandapinda. Kui on ruumes ahjud, hoolitseda siibrite, ahju- ja pliidiuste tihedalt sulgemise võimaluse eest. Eriti tähelepanelikult hoolitseda uste ja akende ning ventilatsiooniava sulgemisvõimaluse eest. Uksed-aknad peavad eelkõige olema terved ja kohaldatud hõlpsalt ja tihedalt sulgemiseks. Uste-akende piidad ja raamid peavad olema tihedalt seotud seinaga. Kui ventilatsiooniava kate asub kõrgel, peab vastavate seadetega hoolitsema selle eest, et ava oleks suletav maast, tarvitamata treppi või redelit.

Tagavarauksi ja -aknaid võib teha õhukindlaks, määrades neis leiduvaid vahesid ja pragusid seebiga, tiheda määrdega või lihtsalt kleepida paberiga. Veel parem on, kui pärast vahede määrimist neid kleebitakse. Paberiga kleepimise korral võib tarvitada tislერილიმი, klištrit, vaseliini j. m.

Igapäev tarvitataivate uste ja akende õhukindlaks tegemine pragude määrimise ja kleepimise teel, nagu seda tihti soovitatakse, ei ole siiski praktiliselt kõige otstarbekohasem.

Uste õhukindlalt sulgemine on hõlpsam teostada (maa oludes) tiheda uksekatte — kardina abil. Oma otstarbe täidab aga kardinkate paremini siis, kui vastaval ruumil on kaks ust, mille vahel on nii suur ruum, et avades välisukse, saame sisse tuua looma, siis välisukse sulgedes, avame sisemise ukse ja viime looma juba hermeetiliselt suletud ruumi. Sarnaselt toimides ei tungi kuigi palju välist mürgitatud õhku loomade ruumi. Niisuguse eesruumi tarvitamine on eriti otstarbekas loomadele abiandmispunktides ja väkeloomade paigutamisel g-kindlause ruumesse. Hobusetallides ja lehmalautades võib ka ühe ukse õhukindlaks tegemiseks kasutada kardinkatet heade tagajärgedega. Selliste katete praktilisus seisneb selles, et neid on hõlpsam paigutada ühelt ükselt teisele. Kui tekib tarvidus suletud ruumist välja viia või sisse tuua loom, siis tõstetakse kate lihtsalt üles, avatakse üks — tuuakse loom sisse ja uuesti suletakse üks ning lastakse kate alla. Kate peab olema valmistatud ipriidkindlast materjalist, kas kummeeritud, poolvillast või mingist teisest riidematerjalist. Poolvillase või mingi teise riide tarvitamisel on soovitatav seda immutada erilahusega või 2%-lise soodalahusega või lihtsalt puhta veega määrjastada.

Erilahuse katte immutamiseks võib valmistada sarnaselt inimestele ettenähtud g-varjendi katte immutuslahusele. Selleks koostada segu: 80% puhastatud silindrioli, 15% linaseemneõli ja 5% tinaoksuüdi.

Tarvitata riidematerjal (poolvillane) immutada mitu korda kuni selle kaal kolmekordistub ja siis tugevasti kinnitada uksepiida ülemisele äärele. Ukse ümber ehitada umbes 20°-lise kallakuga raam, mille ülemine osa moodustab riüli, kus asetseb kate kokkurullitult. Et kate tihedalt liibuks vastu kallakraami, on soovitatav katele kinnitada puuliistud, mis hoiavad katte alati sirgana.

Looma jalgade desinfitseerimiseks ukse esise või vahekoja lubjaga üleriputamine ei ole soovitatav, sest pinnase eriline välimus köidab looma tähelepanu, kes on niikuinii närviline pärast g-almi, loom muutub veel rohkem rahutuks ja teda on raske viia ruumesse. See võtab ka rohkesti aega, kuna kõik sellised toimingud peavad sündima kiirelt, sest välisõhk võib olla mürgitatud; mida sagedamini või kauemini hoiame ülal katte, seda rohkem tungib sisse mürgist õhku. Ukse avauste kattteks võib hädakorral kasutada ka õlgmatte, kuid need ei ole soovitatavad tuleohhtlikkuse tõttu.

Iseäranis nõrgaks kohaks akendel on klaas. Vaatamata sellele, et tallide ja lautade aknaruudud on väikemõdulised, võivad need lõhkevate pommide mõjul tekitatud õhusurve tõttu puruneda. Teatud arvu aknaavauste katmine telliskividega, liivakottidega j. m. lõhkepommide kildude vastu on ühtlasi heaks kaitseks ka s-gaaside vastu. Ülejäänud akende kindlusta-

miseks on tarvis neile väljapoole ehitada puust luugid ja kilbid. On parem, kui neid luuke ja kilpe saab sulgeda nii väljast kui seest mingi lihtsa seadisega. Suuremad aknaruudud võib täiendavalt risti-rästi kleepida paberiribadega.

Need on põhiohuded ja võimalused loomade ruumi hermeetiliselt suletavaks tegemiseks.

Nagu näeme, on need teostatavad mitte üksi olemasolevate ruumide suhtes, vaid ka uute, loomade paigutamiseks ajutiselt võetavate ruumide juures väeosade paigutamise korral asulates ja mujal asustatud kohtades. Seetõttu meie peame jõudma niikaugele, et lihtsamad tööd-toimingud ruumide õhukindlalt suletavaks tegemiseks oleksid teostatavad kõigi objektide juures ja kogu elanikkonna poolt. Ehitada loomadele g-varjendeid, mis on nõutavad inimestele, on raskesti läbiviidav ja ei ole ka kõige otstarbekohasem.

Mis puutub loomade ruumide õhukindlaks tegemise järjekorda, siis üldisil aluseil tuleb ette valmistada sarnaseid ruume esimeses järjekorras loomadele, kellele jaoks ei ole individuaalseid g-kaitsmeid, ja loomadele, kes ei kuulu üldse individuaalsele kaitsele. Meie oludes võib loomadele, nagu hobune, individuaalsete g-kaitsmete muretsemine kõne alla tulla vaid sõjaväes.

Loomade g-kindlate ruumide kasutamise kord on järgmine. Õhualarmi signaali korral, kui hõbused on rakenduses, tuleb nad aegaviimatult lahti rakendada ja ära viia. Rakendusesemid ja söidu- ning veovahendeid ei tohi jätta vedelema teedele, tänavaile ega hoovidesse lageda taeva alla, ka need tuleb ära koristada. Kiires korras õhukindlasse talli toodavalt hõbused rakendusesemete mahavõtmine ei ole tarvilik. Talli aknad, uksek, luugid jne. tuleb kohe sulgeda. Tallides ventilatsiooni otstarbel võib esialgu jätta mõned aknad või vähe- mad avaused katmata, kuid neid õhupuhastamise kohti peavad teadma need isikud, kes toimivad kas alaliselt või ajutiselt tallitöid ja kes viibivad parajasti kohal. Riidest katted lastakse alla ja tarbekorral niisutatakse veega. Kus on tarvitusel looma individuaalsed g-kaitsmed (kui tallid ei ole õhukindlad), seatakse need ootevalmis. Sama teevad tallides viibivad inimesed ka oma isiklike g-kaitsmetega. Kõik tuleb teha kiirelt, kuid ilma üleliigse rabelemiseta, jookruta ja paanikata. Öisel ajal kustutatakse valgustus, kui akende katmisega ei saavutata valguse varjamist.

Väkeloomade ja eriti lindude g-kindlatesse lautadesse ja muusse sääraseisse ruumesse ajamisel annab häid tagajärgi teatava signaali, hääle kasutamine. Tuleb harjutada loomi hääle järgi kiirelt kogunema teatavasse ruumi, mis on kohaldatud õhukindlaks.

Kui aga järgneb gaasialarmi signaal või ilmneb esimesi sõjagaasi olemasolu tundemärke õhus, suletakse kiirelt viimased aknad ja ukсед ja, kui tarvis, võetakse tarvitusele muud kaitsevahendid. Tuleb eriti silmas pidada seda, et viimaste akende ja uste sulgemisega moodustatakse kindla mahuga õhuruum, kus peab pidama kindlat korda selle kasutamisel. Kindla korra aluseks on võimalikult vähene õhuhapniku kulu, õhu puhtuse kestvam alalhoid, võimalus vähendada suurenevat õhuniiskust ja -temperatuuri, ning süsihappugaasi suurenemise vähendamine. Selleks tuleb sarnase ruumi vanemal isiklikult jälgida, et oleksid alaliselt korras iga-sugused õhukindlaks tegemiseks tarvitusele võetavad ettevaatusabinõud; tuleb jälgida loomade seisundit ja kõrvaldada kõik see, mis teeb neid rahutuks; tuleb sõnnik ja virts kohe koristada või kinni katta, kuid ei tohi seejuures tekitada tolmu; tuleb jälgida valgustusabinõude korrasolu eest. Õhu niiskuse vähendamiseks on otstarbekohane kasutada kustutamata lupja, sest kustutamata lubi imeb õhuniiskuse enesse. Loomade sisse- ja väljalaskmine, kui on õhus mürgiseid gaase, võib sündida vaid äärmise vajaduse korral.

Katsete varal on selgitatud, et täielikult õhukindlalt suletud ruumides, mis on ehitatud looma-tervishoiu- ja ehitusmäärusis ettenähtud õhukubatuuris ja normidele vastavalt, võib pidada loomi ilma välisõhu juurdevooluta 8—9 tundi, ilma et loomadel tekiks ohtlikke tervisehäireid. Pärast sõjagaasidega kallaletungi, kui ei ole karta mürgitust õhu kaudu, avatakse aknad ja ukсед ja tuulutatakse ruumid korralikult läbi. Võimaluse korral viia ka loomad välja värskesse õhku. Kõik õhukindlalt sulgemiseks ettenähtud abinõud seada korda ja täiendada tarvitatud tuletõrjevahendite tagavarad.

Kui selgub, et sissekäigukohad ja tallide lähem ümbrus on mürgitatud, siis jätta loomad ruumesse, aknad ja ukсед suletuks kuni on teostatud ümbruse degaseerimine. Kui on mingil põhjusel siiski tarvilik viia loomi välja, siis teha seda läbi nende uste, kus s-gaasi mürgituse oht on minimaalne; sel korral tuleb võtta tarvitusele individuaalsed gaasikaitsmed.

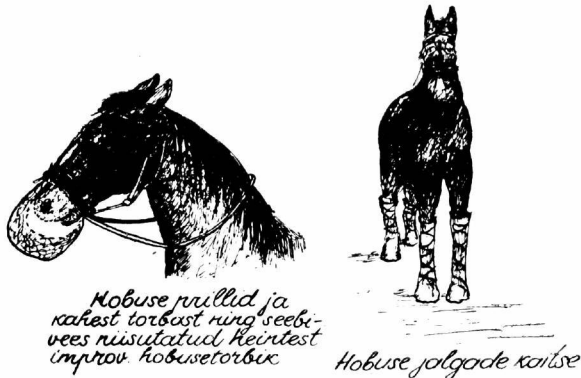
Kui loomade g-kindel ruum on kallaletungi korral tabatud sarnaselt, et laseb gaasitatud õhku sisse, viiakse loomad välja kõige ohutum teed mööda, vaadatakse üle ja kannatanuile antakse abi. Mürgituskahtlased loomad saadetakse varem kindlaks määratud abianndmispunktidesse. Peakaotamine, paanika, katsed raiuda köidikuid ja karjana loomade väljaajamise katsed on kategooriliselt keelatud. Tabatud loomade g-kindlate ruumide lähedusse seatakse valve, ümbrus tähistatakse.

Loomade ruumide degaseerimine viiakse läbi degaseerimistegvkonna poolt loomaarsti või teiste asjatundjate juuresolekul. Hooldamisabinõud, sisustus, rakmed j. m. jätta ruumes oma kohale, või viia välja silmas pidades ettevaatuse eeskirju. Nende degaseerimise tarvidus ja viis määratakse kindlaks deg.-tegevkonna ja loomaravi-meeskonna poolt. Degaseeritud ja hästi tuulutatud ruumid võetakse hiljem kasutusele ainult asjatundjate loal.

Tallide puudumisel võtta kasutamisele kõik olemasolevad katusealused, et kindla katusega ja vähemalt ühe kindla seinaga abil vältida vedelate mürkainete sattumist loomadele. Gaasipilve eest kaitseda loomi individuaalkaitsetega.

Loomade individuaalkaitsest.

Individuaalse gaasikaitse torbikuid on valmistatud ainult hobustele ja koertele. Hobune hingab ainult nina kaudu ja seetõttu ei vaja kaitset suu, ainult ei tohi lasta süüa sööva-gaase sisaldavat heina, kaeru j. m. Hobuse silmad ei vaja kaitset vähepäisivate sõjagaaside vastu. Kaitstakse ainult hobuse ninasõõrmeid. Hobuse gaasitorbikud on kaeratorba taolised ja ka kurntorbikud. Hobuse g-torbikuid valmistatakse mitmest riidekihist, mis läbi immutatud glütseriinis lahustatud naatriumi karbonaadiga. Hädakorral võib kasutada ka harilikku torpa, mis tihedalt täidetud seebivees niisutatud heintega. Et hoida hobust söömast neid heinu, tuleb asetada hobusele enne pähe hõredast riidest kott.

Hobuse prillid ja kahest torbist ning seebivees niisutatud heintest improv. hobusetorbic

Hobuse jalgade kaitse

Torbik asetada hobusele pähe valges, sest pimedas on seda raske teha. Torbikus hobune peab seisma võimalikult paigal. Hädakorral võib liikuda sammu mitte üle 20 meetri korraga. Tuleb võimalikult oodata kuni gaasioht on möödas. Püsivgaasiga mürgitatud kohtadel tuleb kaitseda hobuse jalgu, sest iseäranis kamba piire on väga tundeline ipriiditaoliste sööbe-gaaside vastu. Kaitseks tarvitada loomale põlvini ulatuvaid, paeltega seotavaid õli- või kummiriidest „saapaid“. Ült alla kallatava gaasi-„vihma“ eest katta hobune gaasikindla riidega (present, kummiriie, niisutatud vaip jne.). Silmade kaitseks võib tarvitada ka kummirõngastega „prille“. Hobune harjub g-torbikuga ning „prillidega“ õige ruttu. Hobusele on surmav ka bensiiniaur.

Koer on tundelisem gaasi vastu kui hobune, on sama tundeline kui inimene. Nakkus on suurem jalgadel, varvaste vahel. Koera g-torbikud on peakattega kurntorbikud, koer harjub ja lepib torbikuga ruttu.

Koeri, kasse, linde võib paigutada ka inimeste g-kindlaises ruumesse.

Ei tohi anda loomadele mingit toitu ega vett, kui see on s-gaasikahtlane.

Üldiselt võib palju looma loomulikule instinktile — loom leiab pääsetee, kui teda vähem tülitada, ja elab üle gaasiohu suurema kahjuta.

Loomade kaitse lahtise taeva all.

Palju raskem on kaitseda loomi, kui nad viibivad karjamaal lahtise taeva all. Sellisel korral on mürkainete mõju igas olukorras (gaas, vedelik, suits, aur) võimalik. Kaitse põhiluseks on siin loomade hajutamine, maksimaalne looduslike varjude kasutamine ja indi-

viduaalsete kaitsmete tarvitamine. Hajutamine viia läbi loomade väikeste gruppidega ja võimalikult ebakorrapäraselt. Vähemate looduslike varjudena võib kasutada loomade paigutamiseks puude aluseid varju poolt küljest, aedu, metsatukki, üksikkopeid j. m.

Loomade kaitse linna oludes.

Loomade kaitsel linna oludes on peanõudeiks:

1. viia miinimumini võimalikud kaotused sõjagaasi ohu korral õige liiklemise organiseerimisega;
2. juhtida liiklemine kõigile võimalikele teedele, mitte suunata liiklemist vaid mõningaid peatänavaid kaudu;
3. kasutada viimase võimaluseni kõik leiduvad varjualused (kangi-, katusealused jne.);
4. õigeaegselt võtta kasutamisele individuaalsed s-gaasikaitsmed.

Nende nõuete täitmiseks tuleb:

1. kasutada liiklemiseks vähemohtlikke teid ja kohti;
2. kasutada liiklemiseks vähema liiklemise ja vähemohtlikke teid sõjagaaside kokkuvoolamise ja püsivuse mõttes;
3. võltida ummistusi teel ja laadimiskohtades, seda enam ristteedel ja ülekäigukohtades.

Elanikkonnale antud eeskirjade kohaselt õhualarmi signaali järgi sõidukid lahkuvad peateedelt ja, jätkates liiklemist kõrvaltänavate kaudu, peatuvad politseiniku poolt juhatatud kohtadel. Hobusemehed seovad hobused lühidalt kinni, seavad valmis individuaalkaitsmed ja tarbekorral asetavad need ka kohe loomadele pähe. On kategooriliselt keelatud jätta loomi järelevalveta ja sidumata, sest ringihulkuvad valveta loomad võivad takistada rakenduskohtade ja abiandmismeeskondade abistamistegevust, võivad ummistada eriti tähtsaid kohti ja mitmeti raskendada korralvalve tööd.

Loomade kaitse teel karjamaale.

Väikeste gruppidega karjatatavad loomad karjamaadel, kus on kasutatud looduslikud varjud — on iseenesest hästi kaitstud. Karjatatavaid loomi ajada karjamaale väikeste gruppidega ja mitte kõiki gruppe korraga, sest loomade mürgitamine on võimalik rohkemal määral nende teel olles või neid kogemata läbi mürgitatud maa-alade ajades. Järeldub, et väikesed grupid on siiski kõige ohutumad. Kallaletungi kartusel hoida loomi varjatud, kuid mitte madalates kohtades. Maakoha, maa-ala mürgituse kahtluse korral loomad püsigu seni paigal, kuni on kindlaks tehtud täielik ümbruskonna ohutus. Kui aga olukorra sunnil tuleb siiski loomi läbi ajada kahtlasist kohtadest, siis hoiduda selle eest, et loomad mingil tingimusel ei sööks seal heina, puulehti, oksid j. m.

Loomade kaitse kõrvaliste mürgiedasiandjate vastu.

Kui loomade kaitseks on võetud tarvitusele kõik võimalikud abinõud, ei tohi unustada nende kaitset mürgainete edasikandjate vastu. Mürgaine edasikandmise vältimiseks loomatoidu, igasuguste esemete, inimeste ja loomade kaudu on tarvilik eriti hoolas järelevalve. Eriti tuleb järele vaadata saabu loomatoitu ja esimeses järjekorras haljast toitu, mis on saabunud mürgikahtlasist kohtadest. Tuleb olla äärmiselt ettevaatlik sõjasaagiks saadud varaga; ei tohi ka

ajutiselt hoida loomade läheduses asju ja esemeid, mis on toodud mürgikahtlasist piirkonnist.

Kui aga kõigi võimalike abinõude tarvituselevõtmisel selgub siiski mõne asja või eseme mürgitus, siis kiirelt kindlaks teha mürgitamise tingimused, võtta tarvitusele muud abinõud, mis dikteerib parajasti konkreetne olukord.

Loomatoidu mürgituse tunnuseiks on lõhn, mürgainete tilgad või nende jäljed, värvuse muutus. Loomatoidu ja muude esemete kaitse mürgainete vastu on lihtis ja puhtmehaaniline.

Loomatoidu tagavarad hoida puhtais kinnisis ruumes. Sel korral tuleb jälgida vaid seinte, katuste, akende ja uste korrasolu ning peab olema koostatud tegevuskava alarmi korraks.

Kui puuduvad kinnised ruumid, siis peab hoidma loomatoitu katuse all, küljed katta käepärast olevate esemetega. Lahtiselt hoidmisel ja veol katta loomatoitu presendiga. Et aga present imbub kiirelt täis vedelat mürgainet, siis asetada presendi ja toidu vahele latte, oksid, laudu jne. Päevased toidunormid tuleb hoida vähemais kinnisis kastes, või väikesis, selleks otstarbeks kohaldatud kaevikusis. Eelkirjeldatud viisil hoidud loomatoitu on peaaegu täielikult kaitstud mürgi eest. Kui s-gaasidega kallalitungi korral on kiirelt kõrvaldatud loomatoidu katted või hooletuse tõttu ei ole küllaldane nende kaitse — on mürgainete mõju loomatoidule vältimatu.

Vee kaitse.

Erilist tähelepanu nõuab joogivesi. Olgu et on olemas kaev, tiik, jõgi, veevärk j. m. sellesarnast, peab ikkagi hoolitsema ka vee tagavara eest neis kohtades, kuhu on paigutatud loomad. Vesi on tarvilik joogiks, tulekaitseks ja kiireks abiandmiseks mürgainete kõrvaldamisel.

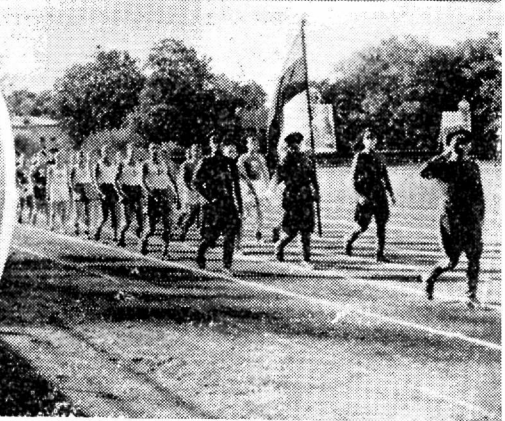
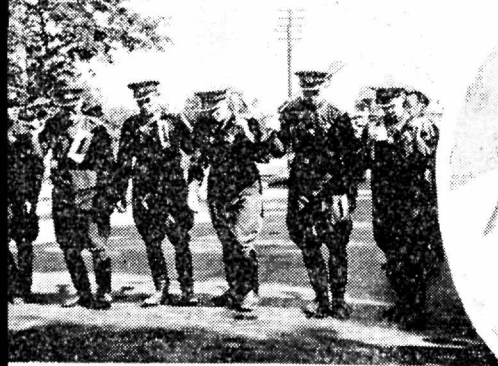
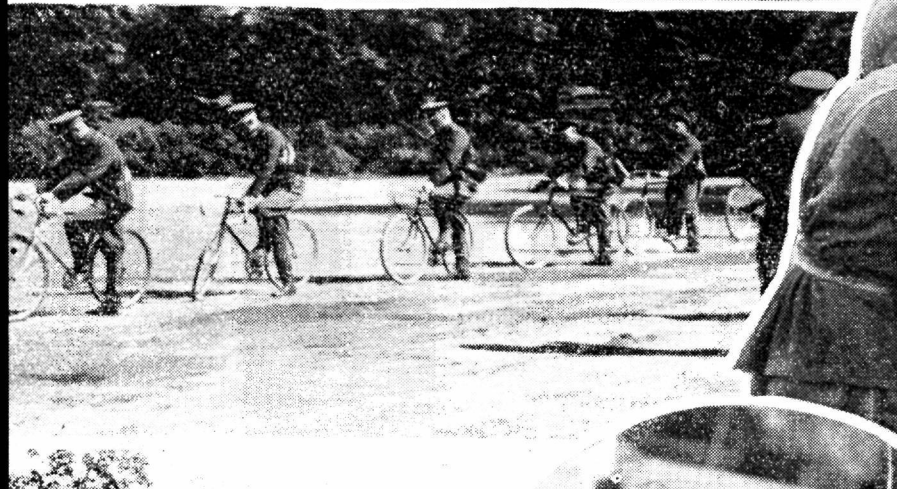
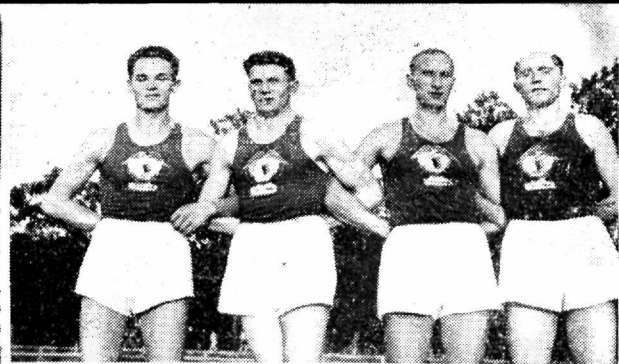
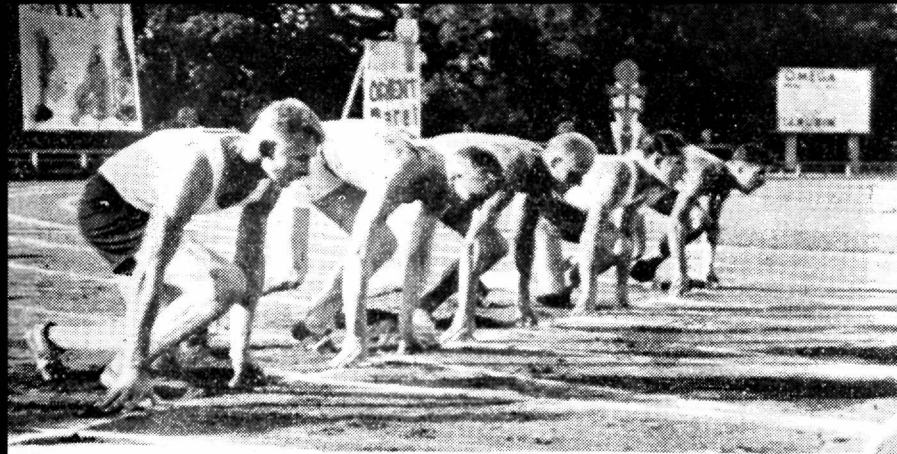
Vee tagavara eest tuleb hoolitseda varakult, mitte enam siis, kui on juba alarm. Mida suurem on tagavara, seda parem. Tuleb arvestada seda, et hobuse ööpäevane vee tarvidus on 3—4 ämbrit, eriolukordades võib vähendada seda 8—12 liitrit.

Vee hoidmiseks lahtiselt on kõige kohasemad puhtad metallist suletavad vaadid, tsisternid jne. Puunõud ei ole soovitatavad, sest neisse imbub vedelmürke ja neid on raske mürgarastada. Ka vee tagavara tuleb hoida kinnisis ruumes, hädakorral ka lahtise taeva all, kuid samuti kaetult kui loomatoitu.

Seisve vee kiire rikkumise tõttu tuleb vee tagavara aeg-ajalt uuendada. Vee tagavarade tarvitamise kord peab olema selgesti ette nähtud.

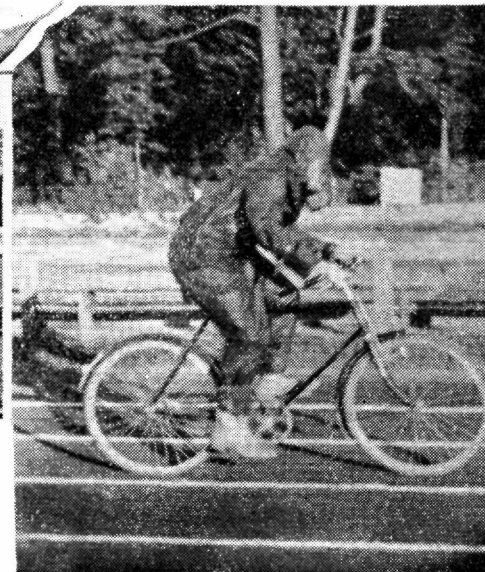
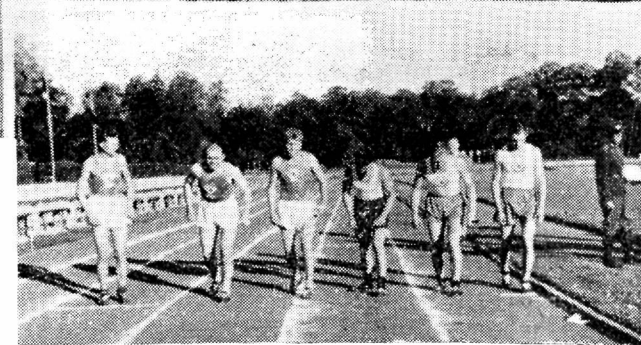
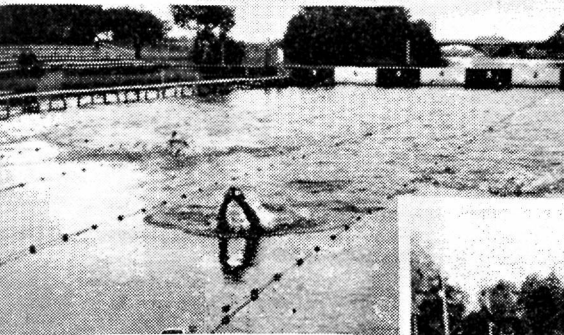
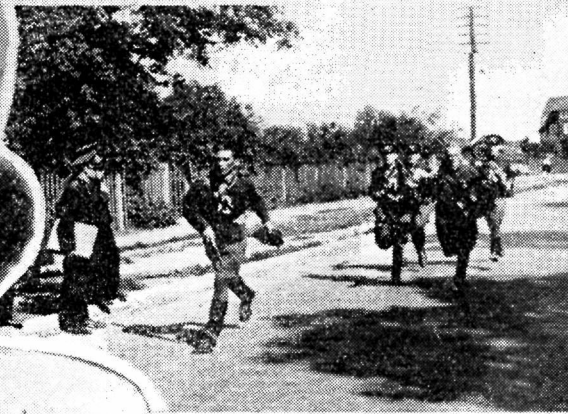
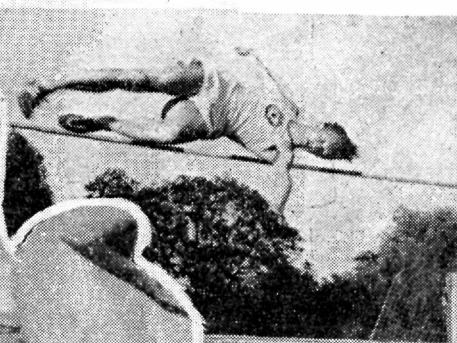
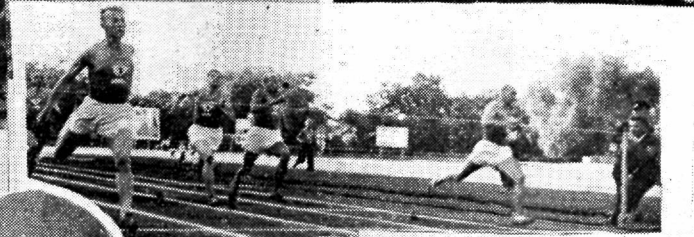
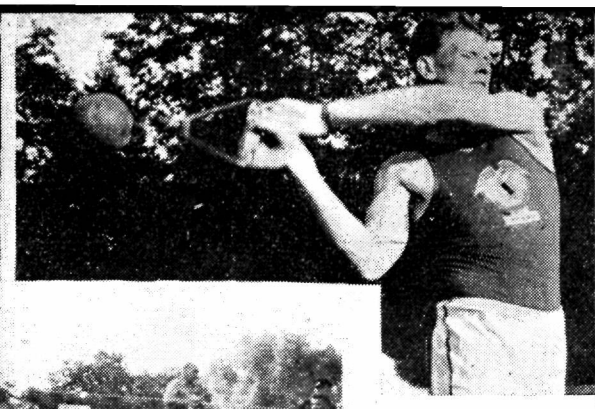
Kaitsedes vee tagavarasid, peame kaitsema ka veeallikaid (veevõtukohti). Seepärast peavad raketega kaevudel olema kindlad kaaned. Et mürgaine ei valguks läbi maa kaevu vette, selleks tuleb kaevu ümbruses pinnas tõsta 15—20 sm kallakuga väljapoole ja katta veekindla ainega. Vee kättesaamiseks on soovitatav, et oleks vastav pump, kuid kindlasti peab olema kaevuämber. Ei tohi lubada loomi joota kaevuämbrist, vesi tuleb valada ümber kaasasolevasse nõusse ja sealt joota.

Kui olukorra sunnil siiski peab kasutama lahtisi veevõtukohti, kas jooksva või seisva vee, siis veevõtukohtad määrata kindlaks ja kasutada ikka kaugemal ja ülalpool vaenlase kallaletungikohti (nagu: sillad, ülekäigukohtad, vabrikud, pumbamajad jm.). Eriti ettevaatlik tuleb olla kohtades, mis on maha jäetud vaenlasist.

Pilte VI üleriigilisest politsei spordivõistlusist

Ülal vasakul pildimontaažil: 100 m lähe; selle all: 30 km ratturjagude rännakvõistluse lähe; teenistusalase kuuevõistluse 5 km rännakvõistluse lähe; hetk KÕ demonstratsioonvõistlusest. Ülal paremal: Võitja meeskond 4×400 m teatejooksus. Selle all näeme politsei abidirektorit K. Kirsimäge auhinda üle andmas; keskel: faas humooristlikust jooksust ja paremal: võistlejate defilee avapäeval.

Ülal vasakul: faas KÕ demonstratsioonvõistlusest, selle all: alarmteatejooksu meeskondade austamine; teenistuslase 6-võistluse teate vahetus ja ujumisvõistlusi. Ülal keskel: 400 m jooksu lõpp. Keskel: faas KÕ demonstratsioonvõistlusest ja humoristlikust jooksust. All: 3000 m jooksu lähe. Ülal paremal: „vasarakordnik“ Linnaste raskust heitmas; all: k.-am. Koik rekordkõrgushüppel; 6-võistluse rünnakvõistluse lõpp ja all paremal faas KÕ demonstratsioonvõistlusest

Vallorbe — Pariis — Hendaye

1. juuli õhtul kell 2220 sõidame välja Vallorbe'ist. Öö on pime. Vihma sajab. Calais kiirrong pressib, mis suudab. Väsimus on võtnud maad. Silmad sulguvad sundimata. Laskume unerüppe, et hommikul vara ärgata Pariisis.

Järgmisel hommikul kell 0537 väljume rongist Pariisi-Ida raudteejaamas. On pühapäev. Luzernis kodumaalaste poolt soovitatud aadressil sõidame läbi linna VII linnaossa, Rue de Bourgogne'ile, kus 49 numbri all asuvad hotell „Palais Burgon“. Kuigi sellel hotellil väga kõrvalik nime, peame sealt jalamaid lahkuma, sest imelikud jäljed seintel ei tööta kõige paremat õõrahu. Lõonud ühenduse saatkonnaga, kolime üle Passy linnajakku samanimelisse hotelli, kus varemaltki peatunud meie kodumaalasi.

Pühapäeva kasutame linnaga tutvumiseks. Esimene käik viib Võiduväljakule, sealt Eifeli torni ja pärast lõunat mööda Seine'i kallast allmaaraudteel Versaille'sse. Pariis on pühapäeval tühjavõitu. Linnaelanikke on sõitnud müüride vahelt välja. Palju rahvast on Bois de Boulogne'is. Linnas rohkem liikumas näha välismaalasi. Ka Versaille'sse oli kogunenud inimesi murdu vaatama haruldast vetemängu.

Seine'i kaldalt maailmanäituse väljakult on paviljonid koristatud. Maapind on kohati üles küntud. Eifeli torni lähedale on asunud tivolihääd, mis oma tavalise tingel-tangliga tõmbab vähe tähelepanu.

Esmaspäeval algab tööpäev. Teeme visiidi kodanliku õhukaitse ülemale diviisikindral Daudin'ile. Kindral on meie sõidust vastavate ametiasutiste kaudu informeeritud ja ta on meile kõigiti abivalmis. Koos tema staabiülemaga teeme pikema tutvumissõidu KÕ rakenduskondade, rügasutiste ja elamute varjendisse, tutvume tuletoorje rügemendiga ja KÕ kaevikutega parkides ja bulvaridel.

Prantsuse kodanliku õhukaitse organisatsioon on möödunud aastal teostunud suur muudatus. Seadusega 11. juulist 1938 on muudetud senine KÕ seadus ja kodanlik õhukaitse on allutatud sõjaministrile.

KÕ vahetu juhtimine toimub KÕ talituse kaudu, mis asub Montbarnasse'is nr. 93.

Kodanlik õhukaitse on kohuslik kogu rügi territooriumil. Juhtimise seisukohalt jaguneb rügi pindala 90-ks KÕ ringkonnaks vastavalt departemangude piiridele. KÕ ringkonna juhiks on kuberner (préfet). KÕ ringkond jaguneb KÕ jaoskondadesse, kusjuures jaoskonna piiride määramisel pole mõõduandvad politseijaoskonna piirid, vaid sõjaväelised kaalutlused. KÕ jõudude õppetegevust ning valmisolekut kontrollivad sõjaväevõimud.

Mis puutub elanike kollektiivkaitsesse, siis prantsuse võimud peavad väga tarvilikuks kõigi nende elanike lahkumist linnadest, kelledel pole seal sõjakorral hädapärast tööd või ülesannet. On loomulik, et suurem osa elanikke jääb linnadesse, sest nad on seal tarvilikud linna normaalelu ja töö jätkamiseks. Nende elanike jaoks valmistatakse võimude korraldusel varjendeid.

Elanike varjendid on kahte tüüpi: 1) kerged varjendid hoonete all ja 2) kaevikud. Pealeselle kasutatakse tänavail liikuva publiku varjami-

seks õhurünnaku korral allmaaraudtee (metro) tunnelid.

Kerged varjendid hoonete all on ehitatud elamute keldreisse. Varjenditeks valitud keldreid on läbi viidud lae ja seinte kindlustamine 12 sm paksuste puuraamistike abil, mis asetatud 1 m kaugusele üksteisest. Seinte ääres on raamistik kahekordne, postid üksteisega kinnitatud raudhaakidega. Puuraamistiku peal on 12 sm paksustest tihedasti üksteise kõrvale asetatud prussidest kate. Selliselt kindlustatud lae tugevus pidi vastama 5000 kg/m².

Kergeil varjenditel on vähemalt 2 sisse- ja väljapääsu. Üksed harilikult lauast, tihendamat. Seinte ääres istepingid. Ruumifiltrite järgi pole tarvidust, kuna varjendil puudub tihendus. Põrandad on kaetud liivakorruga.

Võlitud keldrite muutmise kergeiks varjenditeks lae kindlustamisega pidi maksma keskmiselt 1000 franki varjendi põrandapinna ruutmeetri kohta. Seda kulu ei kannu majaomanikud ega üürnikud, vaid sõjaministerium rügikaitse fondi summadest.

Kaevik-varjendid ehitatakse muruplatside ja bulvaride alla. See on kujult sik-sakiline, iga 7 jooksva meetri kaeviku järel 3 m paksune mullavall. Kaeviku kõrgus 2 m, ülemise avause laius 1,8 m ja põhja laius 1,2 m. Kaevikul on betoonvooder, mille külgede ja põhja paksus 4 sm ja lae paksus 6 sm betooni. Lael 30—50 sm paksune mullakate. Varjendi sees mõlemal pool ääres 40 sm laiused betoonist klapp-pingid. Vee ärakuhtimiseks on kaeviku põranda all torustik, mille kaudu vesi juhitakse roiskvee torustikku. Iga 50 jooksva meetri kaeviku peal viivad varjendisse 1 m laiused betoonastmetega trepid. 25 m kaugusel üksteisest on kaeviku seina sisse tehtud W. C.

Iga valmissaanud kaevik-varjend kaetakse pealt muruga ja pinnas seatakse samasse korda nagu see oli varemalt. Katmata jäävad vaid lukustatud metall-luugid, mis asuvad sissekäikude kohal.

Pariisis on ehitatud selliseid varjendeid 50 jooksvat kilomeetrit. Lähemal ajal pidi juurde ehitatama veel 100 jooksvat kilomeetrit kaevik-varjendeid.

Pariisi allmaaraudtee tunnelid on väga avarad ja neis leiab õhurünnaku korral varju mitusada tuhat inimest. Suured ventilaatorid hooldavad alaliselt õhu värskendamise eest. Tunnelite lae paksus on 10—15 m. Erikonstruktsiooniga üksi KÕ seisukohalt metro tunnelite avastusse pole ehitatud. Nende järgi pole ka tarvidust, kuna tunnelis on võimalik alati tekitada õhu ülisurvet.

Ametiasutisile ja KÕ rakenduskonnale ehitavad prantslased pommikindlaid varjendeid. Varjendid ehitatakse raudbetoonist kas hoone kõrvale või selle alla. Varjendeid on väga mitmesuguses suuruses. Mõni varjend mahutab kuni 1500 inimest.

Igal varjendil on vähemalt 2 sisse- ja väljapääsu. Suurtel varjenditel on neid rohkem. Välisüksed on 4 sm paksusest terasplaadist. Üks kinnitatakse pütade külge 4 terasest pööra abil.

mas Helsingi abiprefekt V. Hietalahti, Helsingi laskurmeeskonna kapten toim. ohv. J. Uronoja ja suur hulk vanu tuttavaid Helsingi politseilaskurite perest. Tallinna laskurid paigutati elama Helsingi parimasse „Torni“ hotelli. Öhtupoolikul tutvuti Helsingi vaatamisväärsustega. Eriti köitis laskurite huvi Olümpia staadion, mis on ehitamisel. Kõrgest staadioni tornist avanes meeldiv vaade Helsingile ja tema kaunile ümbrusele.

Võistluspäeva hommikul oli taevasketud tinaraskete pilvedega ja sadas kerget vihma, mis hooti jätkus võistluste kestel. Võistlus toimus Jahimeeste Seltsi laskerajal, mis asub sügavas metsas. Et metsas leidus rohkesti jahiloomi, võis järeldada sellest, et üks suur emapõder üllatas laskureid laskmise ajal, joostes üle laskeraja. Võistlus oli täis pinget, kus mõlema maa laskurid panid välja kõik oma võimed ja tahtejõu, et võidule tulla. Suure pinge ja kõva konkurentsi mõjul olid ka mõlema maa meeskondade lasketulemused head.

Tallinna politsei meeskonnast tulid täiskaliiberpüssist kuue esimese hulka ja saavutasid kokku punkte:

1) van.-kordn. A. Madjak 259 silma, 2) konst. V. Raidma 256 silma, 3) kordn. A. Reialu 254 silma, 4) komiss. A. Ottisaar 249 silma, 5) van.-assist. E. Sihv 248 silma ja 6) allkonst. A. Hütt 243 silma. Kokku 1509 silma Helsingi politsei meeskonna 1501,84 silma vastu.

Auhindadele tulid täiskaliiberpüssist:

1) van.-kordn. A. Madjak 259 silma, 2) E. Urja 258 silma, 3) konst. V. Raidma 256 silma ja 4) kordn. A. Reialu 254 silma.

Väikekaliiberpüssist tulid Tallinna politsei meeskonnast kuue parima hulka ja saavutasid kokku punkte:

1) van.-kordn. A. Madjak 282 silma, 2) konst. V. Raidma 279 silma, 3) komiss. A. Ottisaar 277 silma, 4) van.-assist. E. Sihv 275 silma, 5) kordn. A. Reialu 274 silma ja 6) van.-agent A. Siirma 273 silma, saavutades kokku 1660 silma Helsingi meeskonna 1638 silma vastu.

Väikekaliiberpüssist tulid kohtadele ja said auhindu:

1) M. Virtanen 283 silma, 2) van.-kordn. A. Madjak 282 silma, 3) E. Urja 282 silma ja 4) konst. V. Raidma 279 silma.

Huvitav on märkida, et van.-kordn. A. Madjakul ja E. Urjal oli mõlemal võrdse silmade summa juures võrdne arv üheväärseid laske, mis ei võimaldanud muul teel paremust määrata, kui korraldati nende vahel täiendav võistlus, kus mõlemad laskurid lasksid 6 lasku à 2 lasku lamades, põlvelt ja püstiasendist. Täiendaval võistlusel tuli van.-kordn. A. Madjak 4-silmalise paremusena esimesele kohale.

Sõjapüstolist tulid Tallinna politsei meeskonnast kuue parima hulka ja saavutasid kokku punkte:

1) assist. P. Sulev 278 silma, 2) komiss. A. Ottisaar 276 silma, 3) konst. V. Raidma 274 silma, 4) van.-assist. E. Sihv 272 silma, 5) allkonst. A. Hütt 268 silma ja 6) konst. A. Peetso 267 silma, saavutades kokku 1635 silma Helsingi politsei meeskonna 1624 silma vastu.

Ülal: Tallinna politsei laskurmeeskond Helsingi sadamas koos vastuvõtjatega. All vasakul: Jahimeeste Seltsi laskerajal, paremal: Olümpia staadioni kõrge vaatetorni jalal

Kohtadele tulid ja said auhindu:

1) assist. P. Sulev 278 silma, 2) komiss. A. Ottisaar 276 silma, 3) M. Virtanen 275 silma ja 4) konst. V. Raidma 274 silma.

Tallinna politsei meeskond saavutas kolmest relvast kokku punkte: 1) konst. V. Raidma 809 punkti, 2) komiss. A. Ottisaar 802 punkti, 3) van.-assist. E. Sihv 795 punkti, 4) kordn. A. Reialu 782 punkti, 5) allkonst. A. Hütt 781 punkti, 6) van.-kordn. A. Madjak 772 punkti, 7) konst. J. Roots 771 punkti, 8) konst. A. Peetso 767 punkti, 9) assist. P. Sulev 762 punkti ja 10) van.-agent H. Siirma 762 punkti.

Parim laskur Tallinna politsei meeskonnast oli konst. V. Raidma 809 punktiga ja Helsingi politsei meeskonnast E. Urja 808 silmaga; mõlemad said eriauhinnad.

Seega võitis Tallinna politsei meeskond kõik relvaala võistlused ja tuli üldvõitjaks, saavutades tulemuse 4804 silma Helsingi politsei meeskonna 4763,84 silma vastu, võites 10-ndat korda Helsingi politsei laskurmeeskonda ning esimest korda „Skoha“ tehaste poolt väljapandud rändauhinna.

Vahekohtu esimehena toimis U. Autonen.

Võistlejate austamine ja auhindade väljandmine toimus „Torni“ hotellis. Võistlejaid tervitas Helsingi politseimeistri ja Helsingi politsei laskurite nimel abiprefekt V. Hietalahti, kes märkis mõlema maa laskurite häid laske-saavutusi. Auhinnad andis kätte Helsingi Laskurühingu esimees toim. ohv. J. Uronoja. Rändauhinna üle andes Tallinna meeskonna kaptenile komiss. A. Ottisaarele, tegi esimese ettepaneku hüüda võitjale meeskonnale kolmekordne „Eläkön!“, millele Tallinna laskurid vastasid kolme-

VI ÜLERIIGILISIST POLITSEI

SPORDIVÕISTLUSIST

11., 12. ja 13. aug. k. a. toimusid üleriigilised politsei spordivõistlused Politseiametnike Keskkogu Spordisektsiooni korraldusel. Nime- tatud võistlusist võttis osa üle 160 politseisport- lase, kes näitasid üldiselt väga häid tulemusi, tõendades, et spordi alal on politseis tehtud aast- aastasse märgatavaid edusamme. Purus- tati tervelt 17 rekordit.

Võistluste avatalitus toimus 11. skp. staadio-

kordse kõlava „Elagu'ga!“ Tallinna laskur- meeskonna kaptenile komiss. A. Ottisaarele anti üle traditsiooniline kingitus — hõbelusikas Uudenmaa lääni vapiga.

Tallinna laskurite nimel vastas komissar A. Plink, märkides seda suurt tähtsust, mis mõ- lema maa politsei vastastikused külaskäigud politsei lähendamiseks on teinud, ning tänades sõbraliku ja külalislahke vastuvõtu eest, ühtlasi andis üle Helsingi meeskonna kaptenile J. Uro- noja'le kingituse.

Pärast auhindade jagamist oli ühine lõuna mõlema meeskonna laskureile, millest võtsid osa ka Helsingi politseijuhid. Lõunalauas toimus laskurite austamine, kes olid osa võtnud kõigist Tallinna-Helsingi politseivahelisist laskevõistlu- sist. Tallinna politsei meeskonnast osutusid selliseiks E. Sihv, P. Sulev ja H. Siirma ning Helsingi meeskonnast — E. Peltola ja S. Ka- nerva; kaks viimast küll mitte enam aastate tõttu tegevlastureina, kuid viimaseil aastail seda rohkem laskespordi juhtidena ja vahekohtu- nikenä.

Õhtul oli korraldatud laskurite auks bankett „Kaivu Huones“.

31. juulil algasid meie võidukad laskurid sõitu „Aegnal“ Tallinna. Laskureid oli tulnud Helsingi sadamasse saatma Helsingi politsei kõrgemaid juhte eesotsas Helsingi politsei- meistri kolonel J. Arajuur'iga.

Tallinna sadamasse oli laskureile vastu tul- nud abiprefekt B. Nykanen ja daame, kes deko- reerisid saabunud roosidega. Õhtul oli korral- datud koosviibimine Politsei Pirita Kasiinos, kus abiprefekt B. Nykanen pöördus laskurite poole lühikese kõnega, märkides laskurite silmapaist- vaid saavutusi laskealal ja soovides kõigile edaspidiseks head võistlusindu. Kõnele vastas meeskonna esindaja komissar A. Plink, tänades meeskonna nimel üllatava vastuvõtu eest. Mees- konna kapten komissar A. Ottisaar palus las- kurite nimel edasi anda suurima tänu Tallinna- Harju prefektile, Raudteede prefektile ja eri- politsei juhtidele, kes olid igati soodustanud las- kurite ettevalmistust. Laskurite poolt hüüti kõlav „Elagu!“ abiprefekt B. Nykasele ja vas- tutulnud daamidele. Meeleoluline koosviibimine kestis hilja õhtuni, kus vesteldi möödunud võist- lusist ja tuletati meelde vennasrahva häid las- kureid ning nende sooja suhtumist meisse.

Or.

niil Siseministri k. t. Kohtuminister A. Assori poolt, Siseministri abi A. Tuulse, politseidirek- tor J. Soomani ja abidirektor K. Kirsi- mäe juuresolekul. Avasõnas mainis mi- nister spordi ja kehalise kasvatus- e vajadust eesti rahvale, eriti politi- seile. Soovides sel alal edu, rauga- matut tahet ja püsivust, teades, et politsei on riigi sisemise julgeole- ku ja heakorra kaitsja, kelle õlul lasub määratu kohustus riikliku heakorra säilitamiseks, milleks te- ma vajab head tervist, osavust, jul- gust ja vastupidavust.

Tehnilisi tulemusi.

1. Teenistusiseloomuga 6-võist- luses vormis ja rakmeis tuli 1. kohale Tallinna P. K. meeskond 41 punktiga, võites Peaminister K. Eenpalu rändauhinna ja üht- lasi omandades „Politsei 1939. a. spordimeistri“ nimetuse; 2. kohale Petseri-Võru P. K. mees- kond 30,5 k., 3. kohale Viljandi-Pärnu P. K. — 29,5, 4. kohale Tartu P. K. 22,5, 5. kohale Haap- salu — 20,5, 6. — Narva — 17, 7. — Rakvere — 7 p.

Individuaalselt tulid kohtadele:

Lahingkorras püstolist laskmi- ses tuli 1. kohale kordn. H. Rooma — Tartu- Valga — 56 s. (uus rek.), 2. kohale konst. J. Pirnpuu — Petseri-Võru — 51 s., 3. kohale kordn. K. Saar — Viljandi-Pärnu — 49 s.

100 m jooksus kandamiga tuli 1. ko- hale konst. A. Puppert — Tallinna — 16,2 (uus rek.), 2. kohale kordn. L. Meos — Tal- linna — 16,7, 3. kohale kordn. E. Männik — Tallinna — 16,9.

Granaadiviskes tuli 1. kohale kordn. J. Hallik — Viljandi-Pärnu — 59,60 (uus rek.), 2. kohale kordn. R. Traks — Tartu — 53,52, 3. kohale allk. A. Ausmaa — Tallinn — 52,96.

Teivaskaugushüppes tuli 1. kohale kordn. E. Männik — Tallinn — 7,35 (uus rek.), 2. kohale R. Põldmaa — Tallinn — 7,28, 3. kohale k.-am. H. Koik — Viljandi — 7,14.

Teatejooksus 5×100 m tuli 1. kohale Tallinna P. K. — 1.04,4 (uus rek.) meeskond, koosseisus: konst. A. Puppert, kordnikud L. Meos, E. Männik, E. Sarnit, V. Vai- gur, 2. kohale tuli Viljandi-Pärnu P. K. — 1.07,4 meeskond, koosseisus: konst. J. Auli, konst. V. Parind, agent V. Lepisk, kordn. J. Hallik, k.-am. H. Koik. 3. kohale tuli Petseri-Võru — 1.08,3 — meeskond, koosseisus: konst. A. Pauska, konst. P. Raiküla, kordn. G. Kaasik, kordn. F. Piirisild, asj. L. Hermlin.

6 km patrullrännakus tuli 1. kohale Tallinna P. K. — 26,38 (uus rek.) meeskond, koosseisus: konst. A. Puppert, J. Tarto,

kordn. E. Männik, E. Suuk, R. Põldmaa, E. Sarnit, V. Särak. 2. kohale tuli Tartu-Valga P. K. — 27,54 — meeskond, koosseisus: konst. P. Raig, assist. K. Aid, kordn. K. Reeli, kordn. J. Alekand, kordn. R. Traks, kordn. J. Roosimägi, konst. J. Kaldvee. 3. kohale tuli Petseri-Võru — 29,45 — meeskond, koosseisus: konst. P. Raiküla, konst. J. Järvala, kordn. A. Leemet, kordn. R. Piirsild, k-am. A. Karina.

Teenistusiseloomuga 3-võistluses vormis ja rakmeis tuli 1. kohale Tallinna P. K. meeskond ajaga 17.58,2, võites Siseminister R. Veermäe rändauhinna ja ühtlasi omandas „Politsei 1939. a. spordimeistri“ nimetuse. Koosseisus: konst. A. Puppert, konst. V. Raidma, allk. A. Ausmaa, kordn. V. Särak, kordn. A. Raag. 2. kohale tuli Petseri-Võru P. K. meeskond ajaga 21.12,1 — koosseisus: konst. P. Raiküla, konst. Juhan Järvala, konst. H. Pihelo, v-kordn. A. Leemet, kordn. G. Kaasik. 3. kohale tuli Narva P. K. meeskond, ajaga 22.28,0, koosseisus: konst. H. Kukk, konst. E. Leis, allk. A. Kivisto, v-kordn. J. Villo, kordn. A. Nurmiste.

Individuaalselt tulid auhindadele: 1. konst. A. Puppert — Tallinn — 2.55,3, 2. kordn. V. Särak — Tallinn — 3.09,4, 3. konst. E. Raid — Rakvere — 3.27,9.

Teateujumises 4×100 m tuli 1. kohale Tallinna P. K. meeskond, ajaga 6.12,8 (rek.), võites Politseitalituse direktori J. Soomani rändauhinna, ühtlasi omandades „Politsei 1939. a. spordimeistri“ nimetuse, koosseisus: abikom. V. Pärli, konst. R. Tippo, kordn. E. Aruvald, E. Sarnit; 2. kohale tuli Tartu-Valga P. K. meeskond, ajaga 6.54,4, koosseisus: kants-am. Juh. Meelismaa, konst. J. Kurvits, kordn. A. Laidma, konst. Aleks. Mitt; 3. kohale tuli Viljandi-Pärnu P. K. meeskond, ajaga 6.55,0, koosseisus: konst. V. Raidla, konst. V. Parind, konst. A. Ingermaa, ag. A. Ööre.

Alarmjooksus 4×400 m vormis ja rakmeis tuli 1. kohale Tallinna P. K. meeskond, ajaga 9.48,9 (uus rek.), võites Tallinna-Harju prefekti N. Reimo rändauhinna, ühtlasi omandades „Politsei 1939. a. spordimeistri“ nimetuse, koosseisus: kordn. E. Männik, kordn. J. Eliste, V. Salur, kordn. E. Põldmaa; 2. kohale tuli Haapsalu-Kuressaare P. K. meeskond, ajaga 10.13,9, koosseisus: konst. Mihail Kitt, Oskar Saluste, A. Kask, Aug. Viljak; 3. kohale tuli Narva P. K. meeskond — ajaga 12.57 — koosseisus: konst. H. Kukk, v-kordn. J. Villo, kordn. E. Ots, konst. E. Leis.

Teatejooksus 4×400 m tuli 1. kohale Tallinna P. K. — 3.41,5 (uus rek.) — meeskond, koosseisus: konst. Ed. Prööm, kordn. J. Eliste, kordn. V. Salur, E. Männik, võites P. K. Spordisektsiooni abiesimehe abiprefekt B. Nykase rändauhinna, omandades ühtlasi „Politsei 1939. a. spordimeistri“ nimetuse; 2. kohale tuli Tartu P. K. — 3.55,2 — meeskond, koosseisus: kordn. Rich Traks, konst. Paul Raig, konst. August Kusma, kordn. Joh. Roosimägi; 3. kohale tuli Viljandi-Pärnu — 3.59,0 — meeskond, koosseisus: konst. Jüri Auli, konst. Harry Haldma, ag. Vold Lepisk, konst. Aug. Sooveer.

Ratturjagude rännakvõistluses 30 km vormis ja rakmeis tuli 1. kohale

Tartu-Valga P. K. meeskond ajaga 1.10,11, koosseisus: kordn. K. Abel, v-kordn. O. Luik, k-am. A. Laanema, konst. A. Mitt, kordn. P. Taur, kordn. A. Laidma, assistent A. Veide; 2. kohale tuli Tallinna P. K. meeskond, ajaga 1.14,26, koosseisus: konst. Jaan Suuk, konst. Otto Olving, kordn. J. Ojalo, kordn. E. Suuk, kordn. E. Raag, kordn. E. Luks, konst. E. Purre;

3. kohale tuli Haapsalu-Kuressaare P. K. meeskond, ajaga 1.21,10, koosseisus: konst. Oskar Saluste, konst. V. Kalda, konst. Mihail Kitt, v-kordn. Nikolai Kitt, konst. Villem Tamme, kordn. A. Tarn, assist. Aug. Naglas.

100 m jooksus A klassile tuli 1. kohale kordn. L. Meos — Tallinna P. K. — 11,7, 2. kohale k-am. H. Koik — Viljandi-Pärnu — 12,3, 3. kohale konst. A. Puppert — Tallinna — 12,4.

400 m jooksus A klassile tuli 1. kohale kordn. J. Eliste — Tallinna P. K. — 53,5, 2. kohale kordn. R. Põldmaa — Tallinna P. K. — 54,2, 3. kohale kordn. L. Meos — Tallinna P. K. — 54,4.

Lühimaajooksudes (100 ja 400) omandas „Politsei 1939. a. spordimeistri“ nimetuse kordn. L. Meos — Tallinn — 10 punktiga.

1500 m jooksus A klassile tuli 1. kohale konst. Ed. Prööm — Tallinna — 4.09,1 (uus rek.), 2. kohale kordn. Joh. Eliste — Tallinna — 4.24,4, 3. kohale konst. P. Raig — Tartu — 4.39,8.

3000 m jooksus A klassile tuli 1. kohale konst. Ed. Prööm — Tallinna P. K. — 8.56,2 (uus rek.), 2. kohale kordn. V. Särak — Tallinna P. K. — 9.35,4, 3. kohale kordn. Ark. Privits — Tallinna P. K. — 11,17.

Keskmaajooksudes (1500 ja 3000) omandas „Politsei 1939. a. spordimeistri“ nimetuse konst. Ed. Prööm, Tallinn — 12 punktiga.

Kaugushüppes A klassile tuli 1. kohale k-am. V. Koik — Viljandi — 6,44, 2. kohale kordn. Leop. Meos — Tallinna — 6,11, 3. kohale konst. A. Sillandi — Tallinna — 5,91.

Körgushüppes üldklassile tuli 1. kohale k-am. Heino Koik — Viljandi-Pärnu — 175, 2. kohale konst. A. Landberg — Narva — 175, 3. kohale konst. A. Sillandi — Tallinna — 160.

Teivashüppes üldklassile tuli 1. kohale k-am. H. Koik — Viljandi-Pärnu — 350 (uus rek.), 2. kohale konst. V. Parind — Viljandi-Pärnu — 300, 3. kohale konst. Väino Kalda — Haapsalu — 300.

Hüpetes omandas „Politsei 1939. a. spordimeistri“ nimetuse k-am. Heino Koik — Viljandi-Pärnu — 18 punktiga.

Kuulitõukes A klassile tuli 1. kohale konst. Joh. Suuk — Tallinna P. K. — 13,94, 2. kohale kordn. J. Koger — Petseri-Võru — 12,75, 3. kohale kordn. Joh. Hallik — Viljandi — 12,66.

Kettaheitel üldklassile tuli 1. kohale konst. Alfred Voitk — Narva — 38,76, 2. kohale konst. H. Räitsak — Viljandi-Pärnu — 38,68, 3. kohale kordn. Joh. Hallik — Viljandi-Pärnu — 38,01.

Odaviskes üldklassile tuli 1. kohale kordn. Joh. Hallik — Viljandi-Pärnu — 58,72 (uus rek.), 2. kohale konst. H. Räitsak — Viljandi-Pärnu — 51,47, 3. kohale kordn. A. Raidma — Tallinn — 48,52.

Raskushcites (12,5 kg) üldklassile tuli 1. kohale kordn. O. Linnaste — Viljandi-Pärnu — 17,39, 2. kohale konst. Joh. Suuk — Tallinn — 14,43, 3. kohale kordn. Joh. Hallik — Viljandi-Pärnu — 13,58.

Visetes ja tõugetes omandas „Politsei 1939. a. spordimeistri“ nimetuse kordnik J. Hallik — Viljandi-Pärnu — 18 punktiga.

100 m jooksus B klassile tuli 1. kohale kordn. R. Põldmaa — Tallinn — 11,9, 2. kohale kordn. J. Eliste — Tallinn — 11,9, 3. kohale kordn. V. Salur — Tallinn — 12,1.

400 m jooksus B klassile tuli 1. kohale kordn. V. Salur — Tallinn — 54,9, 2. kohale kordn. E. Kaljuste — Tallinn — 55,2, 3. kohale kordn. E. Sarnit — Tallinn — 56,9.

1500 m jooksus B klassile tuli 1. kohale konst. Theodor Rass — Rakvere-Paide — 4,42,1, 2. kohale kordn. Joh. Roosimägi — Tartu — 4,44,8, 3. kohale kordn. Karl Reili — Tartu.

3000 m jooksus B klassile tuli 1. kohale kordn. J. Roosimägi — Tartu — 10,03,5, 2. kohale kordn. R. Traks — Tartu — 10,43,0, 3. kohale konst. Th. Rass — Rakvere-Paide — 10,54.

Kaugushüppes B klassile tuli 1. kohale konst. Endel Truu — Tartu — 5,83, 2. kohale konst. Elmar Purre — Tallinn — 5,79, 3. kohale kordnik E. Sarnit — Tallinn — 5,69.

Kuulitõukes B klassile tuli 1. kohale kordn. Ain Jurs — Tartu — 11,67, 2. kohale assist. A. Naglas — Haapsalu-Kuresaare — 11,60, 3. kohale konst. Harry Voitk — Narva — 11,31.

Teatejooksus 4×100 m tuli 1. kohale Viljandi-Pärnu P. K. — 48,5 — meeskond, koosseis: kants.-am. H. Koik, kordn. Joh. Hallik, ag. V. Lepisk, konst. J. Auli, omandades „Politsei 1939. a. spordimeistri“ nimetuse; 2. kohale tuli Tartu P. K. — 48,7 — meeskond, koosseis: konst. Ev. Kink, kordn. Joh. Roosimägi, konst. Endel Truu, konst. August Kusma. 3. kohale tuli Tallinna P. K. — 49,7 — meeskond, koosseis: konst. A. Pupart, kordn. J. Eliste, kordn. L. Meos, kordn. V. Vaigur.

3 km käigus vormis ja rakmeis tuli 1. kohale agent A. Kaasik — Tallinna P. K. — 18,11,9, 2. kohale konst. J. Suuk — Tallinna P. K. — 18,23, 3. kohale kordn. A. Nurmeste — Narva — 18,25.

50 m ujumises vabas stiilis üldklassile tuli 1. kohale konst. K. Parveots — Rakvere-Paide — 32,7 (rek.), 2. kohale konst. V. Raidla — Viljandi-Pärnu — 33,7, 3. kohale konst. R. Tippo — Tallinn — 34,1.

50 m ujumises rinnuli üldklassis tuli 1. kohale kordn. Evald Aruvald — Tallinna P. K. — 41,2 (rek.), 2. kohale konst. K. Parveots — Rakvere-Paide — 42,0, 3. kohale kordn. V. Ahas — Narva — 45,1.

100 m ujumises vabalt üldklassile tuli 1. kohale konst. V. Raidla — Viljandi-Pärnu — 1,23,9 (rek.), 2. kohale konst. K. Parveots — Rakvere-Paide — 1,30,8, 3. kohale k.-am. Hans Sild — Narva — 1,33,1.

50 m ujumises päästekorras üldklassile tuli 1. kohale kordn. E. Aru-

vald — Tallinna P. K. — 50,3 (rek.), 2. kohale konst. K. Parveots — Rakvere-Paide — 51,00, 3. kohale k.-am. J. Meelismaa — Tartu — 55,4.

50 m ujumises selili vabas stiilis üldklassile tuli 1. kohale v. kordn. V. Ahas — Narva P. K. — 42,5 (rek.), 2. kohale kordn. E. Aruvald — Tallinna — 47,4, 3. kohale konst. K. Parveots — Rakvere-Paide — 50,7.

Ujumises omandas „Politsei 1939. a. spordimeistri“ nimetuse konstaabel K. Parveots — Rakvere P. K. — 25 punktiga.

Vettehüppeid demonstreerisid k.-am. Meelismaa — Tartu P. K. ja konst. Tippo — Tallinna P. K.

Sportlik laskmine püstolist F. N. kal. 9,00 25 meetrit. 1. kohale tuli assist. Sihv — Tallinna P. K. — 272 s., võites esmakordselt Belgia F. N. relvatehase Fabrique Nationale d'Armes de Guerre S. A. poolt annetatud rändauhinna — kaheraudse jahipüssi.

2. kohale tuli konst. P. Raiküla — Petseri-Võru — 261 s., 3. kohale tuli konst. V. Raidma — Tallinna — 260 s.

Kiirlaskmine püstolist F. N. kal. 7,65 25 m: 1. kohale konst. G. Sigur — Tallinna P. K. — 30 kuju tab., 2. kohale komissar A. Ottisaar — Tallinna P. K. — 26 kuju tab., 3. kohale v. kordn. A. Härm — Petseri-Võru — 26 kuju tab., 4. kohale kordn. A. Privits — Tallinna — 25 kuju tab., 5. kohale kordn. H. Rooma — Tartu — 25 kuju tab., 6. kohale konst. J. Pirnpuu — Petseri-Võru — 25 kuju tab., 7. kohale v. kordn. O. Lille — Tartu — 24 kuju tab., 8. kohale konst. V. Raidma — Tallinn — 24 kuju tab., 9. kohale konst. A. Anelin — Rakvere-Paide — 24 kuju tab., 10. kohale v. kordn. J. Niilus — Tartu — 24 kuju tab., 11. kohale konst. J. Kaldvee — Tartu — 24 kuju tab., 12. kohale kordn. E. Aren — Tallinna — 23 kuju tab.

Humoristlikus jooksus tuli 1. kohale kordn. J. Künnap — Tallinna P. K. — 2,33,3, 2. kohale konst. E. Purre — Tallinna P. K. — 2,49,0, 3. kohale kordn. T. Rump — Tallinna P. K. — 3,03,2.

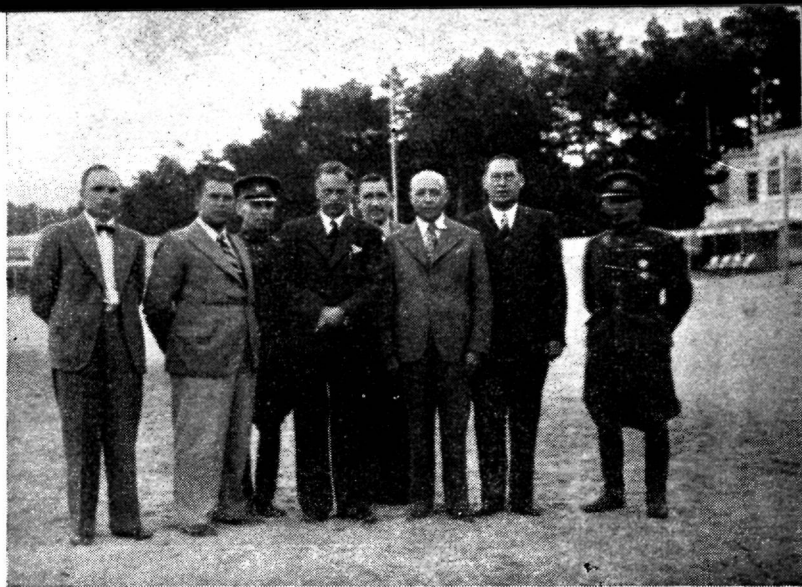
Kodanliku õhukaitse demonstratsiooni võistlusil tuli 1. kohale — II meeskond — ajaga 9,17,2, koosseis: kordn. E. Evert — 4. pol. jsk., J. Künnap — 5. pol. jsk., R. Ahman — 6. pol. jsk.

2. kohale — I meeskond — ajaga 10,20,4, koosseis: kordn. T. Rump — 1. pol. jsk., T. Tambur — 2. pol. jsk., A. Paevere — 3. pol. jsk.

Võistlused lõppesid 13. aug. staadionil võitjate austamise, auhindade üleandmise ja sportlaste defileega rohkearvulise pealtvaatajaskonna juuresolekul. Võitjate austamist ja auhindade üleandmist toimetas politsei abidirektor K. Kirsimägi. Võitjaid dekoreeris lilledega rahvarõivas neiu, missugune toiming jättis pealtvaatajatele kauni mulje. Pärast auhindade jagamist ja võitjate austamist pöördus abidirektor K. Kirsimägi sportlaste poole kõnega, milles tõi tervitusi Peaministrilt, Siseministrilt ja politsei kõrgemalt juhtkonnalt. Tehes kokkuvõtet möödunud esivõistlustist, abidirektor rõhutas

Taani politseidirektori külaskäik Eestisse

14. skp. saabus laevaga Tallinna Taani politseidirektor A. Dahl, kes kohal oli politsei abidirektori K. Kirsimäe külaliseks. Abidirektor tutvustas külalist linna vaatamisväärsustega ja Piritaga, kus andis külalisele Rannakasiinos eine ning hiljem kohvi Tallinna Politseiametnike Suvikasiinos. Tallinnast sõitis külaline Narva, kus teda võtsid vastu Narva prefekt H. Kruus, poliitilise politsei komissar R. Täht ja kriminaalkomissar A. Mägiso. Narvas tutvus Taani politseidirektor meie politseiasutistega ja Narva linnaga ning siirdus seejärel N.-Jõesuhu, olles meie politseidirektori J. Soomani külaliseks. Öhtul andis politseidirektor J. Sooman külalise auks eine, millest võtsid osa ka Narva politseijuhid. Dir. A. Dahl peatus N.-Jõesuus politseiametnike

Pildil paremalt vasakule: Narva prefekt H. Kruus, Rootsi kriminaalkomissar K. Palm, direktor J. Sooman, komissar R. Täht, Taani politseidirektor A. Dahl, abikomissar J. Pallase, komissar Raudveer ja Narva kriminaalkomissar A. Mägiso

puhkekodus „Pargitare”. Kesknädalal, 16. skp. lahkus külaline Eestist. Taani politseidirektor A. Dahl on ühtlasi ka Taani kodanliku õhukaitse juhiks.

Kergejõustiku võistlused Narva politseis

1. augustil s. a. korraldas Narva Politseiametnike Kogu Spordisektsioon Kogu liikmete omavahelised kergejõustiku võistlused. Narva politseis on korraldatud omavahelisi kergejõustiku võistlusi traditsiooniliselt igal aastal ja seda juba üle kümne aasta. Käesolevate võistlustega tähistati kaua-

võistluste head kordaminekut, tänuks korraldajaid ja võistlejaid tubli esinemise ja ladusa võistluste kordamineku eest. Eriti rõhutas abidirektor oma kõnes ajakirjanduse head suhtumist politsei üritusisse: on toodud pikki ja heatahtlikke kirjutisi võistlustest. Ühtlasi soovitas abidirektor kohtadel veel innukamalt töötada, lootes, et kolme aasta pärast järgnevad politsei üleriigilised võistlused haaravad veel laialdasemalt politsei sportlasi, tuues neid rohkem arvuliselt võistlusradadele. Kõne lõppedes mängiti politsei orkestrilt hümmi, millele südamlilkult kaasa elasid ja laulsid kogu tegelaskond ja rohkearvuline publik. Sellele järgnes politsei sportlaste defilee võistluste üldkorraldaja politsei assistendi E. Kolmpere juhtimisel. Tehes ülevaate pealtvaataja seisukohalt, peab nentima, et võistlustega tuldi kõigiti hästi toime. Kõigil aladel oli korraldus hea ja täpse ajajaotuse kohaselt möödusid võistlused, jättes võistlejatele ja pealtvaatajatele meeldiva mulje.

aegse Spordisektsiooni esimehe ja politsei vanema sportlase konstaabel Harri Voitki 20 a. sporditegevust. Võistlusil esinedes näitas vana spordiveteraan, et ta suudab veel aastaid püsida Narva politseisportlaste esirinnas.

Kergejõustiku võistlusil, mis peeti Narva Sõjaväe Staadionil, näidati nii mõnelgi alal päris rahuldavaid tulemusi.

Võistluskavas oli 100 m ja 1500 m jooks, kaugus- ja kõrgushüpped, kuulitõuge ja keettaheide.

Tehnilisi tulemusi:

100 m jooksus: 1) konstaabel S. Etverk (Jõhvi jsk.) — aeg 12,5 sek., 2) van.-kordnik J. Villo (Narva 1. jsk.) — aeg 12,5 sek., 3) kordnik E. Ots (Jõhvi jsk.) — aeg 13,2 sek.

1500 m jooksus: 1. kordnik E. Ots — aeg 5.15,6 sek., 2. allkonstaabel A. Kivisto (Narva 1. jsk.) — aeg 5.21,8 sek., 3. v.-kordnik J. Villo — aeg 5.40,3.

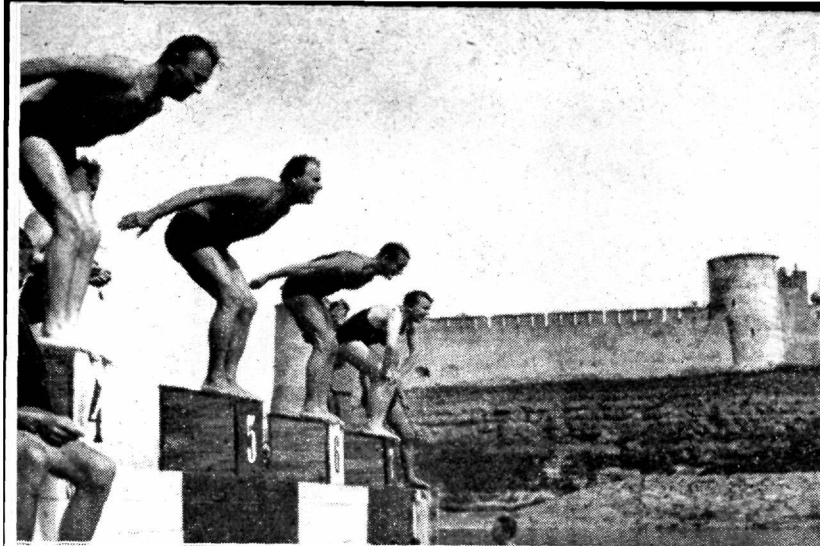
Kaugushüppes: 1) konstaabel S. Etverk — tulemus 5,82 m, 2) v.-kordnik J. Villo — tulemus 5,20, 3) kordnik E. Ots — 5,15 m.

Kõrgushüppes: 1) konstaabel S. Etverk — 1,55 m, 2) v.-kordnik J. Villo — 1,50 m, 3) kordnik E. Ots — 1,40.

Kuulitõukes: 1) konstaabel A. Voitk — (Jõhvi jsk.) — 12,99 m, 2) konstaabel H. Voitk (Narva 2. jsk.) — 11,99 m, 3) konstaabel S. Etverk — 11,74.

Keettaheites: 1) konstaabel A. Voitk — 37,43 m, 2) H. Voitk — 33,92m, 3) v.-kordnik J. Villo — 29,78.

Jooksude võitjaks osutus kordnik E. Ots 10 punktiga, kuna hüpete võitjaks konstaabel S. Etverk 12 punktiga ja visete võitjaks konstaabel A. Voitk 12 punktiga, kes kõik omandasid ilusad väärtuslikud auhinnad. Kergejõustiku võistluse üld-

Ülal: 100 m ujujad lähtel. All: võistlejad

Ujumisvõistlused politseile Narvas

31. juulil s. a. korraldas Narva Politseiametnike Kogu Spordisektsioon Kogu liikmete omavahelised ujumisvõistlused. Nimetatud võistlused olid Narva politseis esmakordsed, kuna varem puudus Narvas ujula, mistõttu nüüd Joaoru ujula valmimisega said Narva politseinikud võistlusspordina hakata harrastama ujumist. Osavõtt võistlusist oli rohkearvuline.

võitjaks osutus konstaabel S. Etverk 28 punktiga, võites esmakordselt väärtusliku rändauhinna, mida tuleb võita üldse kolm korda.

Võistluste lõpul hüüti võistlejate ja pealtvaatajate kaasametnike poolt politsei spordiveteraanile — Harri Voitkile kolmekordne elagu ja sooviti, et ta veel aastaid kaasa töötaks politsei sportlasena, olles seega eeskujuks ja instruktorigks nooremale.

Võistlusil nii mõnigi võistleja näitas päris rahuldavaid tulemusi sellele vaatamata, et varem ujula puudumisega ei olnud võimalusi harjutada ujumises.

Võistluskavas oli 50 m ujumine päästekorras (vormiülestusest lahtirõivastumisega), 50 m ujumine selili, 50 m ujumine rinnuli ja 100 m ujumine vabalt.

Tehnilisi tulemusi:

50 m ujumine päästekorras: 1) k.-ametnik H. Sild (Narva 2. jsk.) — aeg 1.03,1 sek., 2) v.-kordnik J. Villo (Narva 1. jsk.) — aeg 1.09,5 sek., 3) v.-kordnik V. Ahas (Narva 1. jsk.) — aeg 1.15,7 sek.

50 m ujumine selili: 1) v.-kordnik V. Ahas — aeg 45,5 sek., 2) k.-ametnik H. Sild — aeg 1.05,0 sek., 3) v.-kordnik A. Vörno (Narva 1. jsk.) — aeg 1.26,9 sek.

50 m ujumine rinnuli: 1) v.-kordnik V. Ahas — aeg 47,6 sek., 2) k.-ametnik H. Sild — aeg 1.06,7 sek., 3) kordnik A. Raudsepp (Narva 2. jsk.) — aeg 1.11,6 sek.

100 m ujumine vabalt: 1) k.-ametnik H. Sild — aeg 1.33,9 sek., 2) v.-kordnik V. Ahas — aeg 1.41,0 sek., 3) v.-kordnik J. Villo — aeg 2.02,5 sek.

Ujumisvõistluste üldvõitjaks osutus kantselei-ametnik H. Sild 22 punktiga, kuna van.-kordnik V. Ahas saavutas 21 punkti, kusjuures võitja omandas väärtusliku rändauhinna, mida tuleb võita üldse kolm korda.

Teenistusalased kuuevõistlused Haapsalus

2. aug. s. a. korraldas Haapsalu Politseiametnike Kogu Haapsalus Lääne-Saare prefektuuri adm.-piirkonnas asuvate politseiüksuste vahel teenistusalased kuuevõistlused Politseiametnike Keskkogult väljapandud rändauhinnaale. Võistles neli üksust. Parimaks üksuseks osutus sel aastal Kuressaare politseijaoskonna meeskond, kes võitis kolmandat korda ja seega jäävalt Politseiametnike Keskkogu rändauhinna. Teiseks jäi Lihula politseijaoskonna meeskond, kes saavutas võrdselt 20 punkti, kuid pidi esikoha loovutama Kuressaare jaoskonnale viimase suurema arvu üksikalade esikohtade tõttu.

Tehnilisi tulemusi:

Lahingkorras laskmine püstolist 25 m ühes 50 m jooksuga: 1) Kuressaare pol.-jaosk. meeskond, koosseisus: konst. O. Saluste, konst. M. Kitt, kordnik N. Kitt, tulemusega 102 silma; 2) Lihula pol.-jaosk. meeskond, tulemusega 95 silma; 3) Haapsalu pol.-jaosk. meeskond, tulemusega 72 silma.

Individuaalselt osutusid parimaiks: 1) kordn. K. Rasu, tulemusega 40 silma, 2) kordn. N. Kitt, tulemusega 40 silma, 3) assist. A. Naglas, tulemusega 35 silma.

Õppekäsigranaadivise paigalt: Lihula pol.-jaosk. meeskond, koosseisus: konst. E. Mursal, konst. V. Tamm, kordn. K. Rasu, kogusummas

(Vt. järg lk. 362.)

A. Mikkor

P. Luik

A. Sildos

K. Puskar

Meie juubilarid

Konstaabel

AUG. MIKKOR 50-aastane ja 25 aastat politseiteenistuses

6. augustil s. a. pühitses Kohtla-Järve kaevanduse 1. rajooni konstaabel August Mikkor oma 50. sünnipäeva ja 25-a. politseiteenistuse juubelit.

Konstaabel A. Mikkor sündis 25. juulil 1889 (v. k.) Võtikvere (praeguses Torma) vallas Tartumaal. Õppis Mustvee ministeeriumikoolis ja hiljem täiendas haridust erateel. Sõjaväes teenis 13. Siberi kütipolgus kütina ja hiljem Eesti 4. ja-taväe polgas.

Politseiteenistust alustas A. Mikkor 1914. a. juulikuus Rakvere linna politseis, kust siirdus 1918. a. Tallinna linna 2. pol.-jaoskonda. Hiljem teenis Jõelähtmes, Riisiperes ja 1922. a. astus teenistusse Jõhvi politseijaoskonda, kus teenib tänaseni. Viimases jaoskonnas on juubilar teeninud vaheldumisi Mäetaguse 2., Tudulinna ja Kohtla-Järve kaevanduse rajooni konstaabli kohtadel.

Oma kutsetöö kõrval on jätkunud juubilaril taht ja aega ka seltskondlikuks tööks — nii on ta tegev kaitseliidu Kohtla-Järve kompanii propagandapealikuks, Kohtla-Järve spordiseltsi „Võimula“ esimehena ja Kohtla-Järve kooperatiivi revisjonikomisjonis.

Juubilari teeneid ametialal on hinnatud rahalise autasuga ja seltskondlikus töös kaitseliidu III j. Valgeristiga.

Kaasametnike ja seltskonna peres on juubilar tuntud hoolsa, kohusetruu ja õiglase ametnikuna.

Soovime juubilarile tema tähtpäeval õnne ja head kordaminekut edaspidises elus.

Agent PEEP LUIK 55-aastane

Tartu Kriminaalpolitsei agent Peep Luik sündis 27. aug. 1884 praeguses Veski vallas, kus ta hariduse omandas.

Enne sõjaväes sundaja teenimist katsetas Luik nii mõnelgi alal, mis aga ei õnnestunud. Lõpetanud Vene sõjaväes sundajateenistuse, leidis Peep Luik, et tema paras koht on politseis. Nii leiamegi teda juba alates 3. veebr. 1910 politseis, kus ta on teeninud peaaegu vahet pidamata. Maailmasõda kiskus oma keerisesse, kus ta pidi läbi elama suure armee lagunemise ajajärgu. Vaevalt hakkasid kuulduma jutud Eesti rahvuslikust väeosast,

kui temagi juba siirdus sinna. Vanuse piiri ületamisel vabastati ta sõjaväeteenistusest mõni päev enne okupatsioonivägede saabumist.

Okupatsioonivägede lahkumise järele oli Peep Luik esimesi korravalvureid, kes aitas säilitada korda ja rahu ning kindlustada ka riigile kuuluva vara puutumatus.

Neist raskest aegadest on Peep Luik ikka ja alati rõõmsana läbi tulnud ja püsib ikka veel politsei ridades. Nüüd võib Peep Luik tagasi vaadata ligi 30-aastasele teenistusele politseis, sellest enam kui 20 aastat Eesti politseiperes. Neil päevil möödus tema 25 a. abielujuubel.

Kaasteenijad soovivad juubilarile veel palju indu ja jõudu oma raske elukutse jätkamiseks ning palju õnne nii isiklikus kui ka kutselises tegevuses.

Konstaabel

ADOLF SILDOS 50-aastane

25. augustil s. a. pühitseb oma 50. sünnipäeva Meriküla rajooni konstaabel Adolf Sildos, kes sel päeval võib tagasi vaadata aastale, mis on olnud täis pingutatavat tööd ja rühkimist.

Adolf Sildos sündis 25. augustil 1889 Narva-Jõesuus. Lõpetanud Narva-Jõesuu ministeeriumikooli, täiendas ta hiljem oma haridust iseseisvalt edasi õppides.

Vene sõjaväe teenistusse ta astus 1. novembril 1910, kus teenis ratsaväes kuni 13. veebruarini 1918. Maailmasõja lahinguist võttis osa allohvitserina esimesest päevast kuni lõpuni.

Eesti sõjaväes teenis 1. Piiriküti pataljonis noorem-allohvitserina ja ratsamaakuulajate-komando ülemana.

Lahkunud sõjaväest omal palvel 22. detsembril 1920, astus ta politseiteenistusse Narva ja määrati vanem-kordnikuks 3. politseijaoskonda. 3. jaoskonna ülemaks abi kohusteläitjaks määrati 1. juunil 1921.

Lõpetanud kõrgemate politseiametnike kursuse 27. oktoobril 1922, määrati ta politsei 4. jaoskonna ülemaks abiks 14. nov 1922. Koosseisude vähendamise tõttu vabastati ametist 15. märtsil 1924. 1. politseijaoskonna rajooni ülemaks määrati 16. märtsil 1924. a. ja oma palvel viidi üle Narva-Jõesuu 2. rajooni ülemaks 1. mail 1925. Peetri (nüüd Meriküla) rajooni ülemaks 16. oktoobril 1925, konstaablikuks nimetati 1. mail 1926.

Konstaabel Sildos on olnud eeskujulik politsei-ametnik ja kodanikele abivalmis ja heatahtlik nõuandja.

Juubilar on võitnud kaasametnike lugupidamise ja suurel arvul sõpru ka kodanike ringkonnas.

Tema teeneid on hinnatud Valgetähe V kl. teenetemärgiga ja rahaliste autasude annetamisega.

Kaasametnike südamlük soov on, et juubilar veel kaua püsiks meie keskel ja et tal jätkuks jõudu ja tervist töötada meie kodumaa kasuks heakorra ja julgeoleku kaitsemisel.

Assistent

KRISTJAN PUSKAR 40-aastane

17. augustil tähistab Tallinna Kriminaalpolitsei assistent Kristjan Puskar oma 40. sünnipäeva.

Juubilar sündis Tartumaal Rõngu vallas. Hariduse omandas Tartu Kooliõpetajate Ühisuse kaubanduskoolis, mille täieliku kursuse lõpetas 1919. a., ja hiljem Petseri reaalgümnaasiumis. Võitis osa Eesti vabadussõjast, teenides Tartu kooliõpilaste pataljonis. Omab Eesti Vabadussõja mälestusmärgi.

Juba Eesti Vabariigi algpäevil astus K. Puskar teenistusse tolleaegsesse Petseri maakonna politseivalitsusse kantsleiametnikuna. Sel kohal viibis ta lühemat aega ja 3. juunil 1925 näeme teda Politseikooli kõrgema klassi kasvandike seas. Lõpetanud Politseikooli kõrgema klassi 7. detsembril 1925.

(Vt. lk. 360)

128 m; 2) Kärkla pol.-jaosk. meeskond, kogusummas 114 m; 3) Haapsalu pol.-jaosk. meeskond, kogusummas 111 m.

Individuaalselt osutusid parimaiks: 1) konstaabel V. Tamm, tulemusena 45,52 m; 2) konstaabel V. Metski, tulemusena 44,41 m; 3) kordnik K. Rasu, tulemusena 43,49 m.

Teivaskaugushüpe: 1) Kuressaare pol.-jaosk. meeskond, koosseisus: konst. A. Viljak, konst. M. Kitt, kordn. N. Kitt, kogusummas 18,15 m, 2) Lihula pol.-jaosk. meeskond, kogusummas 18,00 m, 3) Haapsalu pol.-jaosk. meeskond, kogusummas 17,85 m.

Individuaalselt osutusid parimaiks: 1) konstaabel V. Kalda, tulemusena 6,92 m, 2) assistent A. Naglas, tulemusena 6,83 m, 3) konstaabel V. Tamm, tulemusena 6,44 m.

100 m jooks 30 kg raskuse liivakotiga: 1) Kuressaare pol.-jaosk. meeskond, koosseisus: konst. O. Saluste, konst. A. Viljak, konst. M. Kitt, üldaeg 54,2 sek., 2) Lihula pol.-jaosk. meeskond, üldaeg 57,2 sek., 3) Haapsalu pol.-jaosk. meeskond, üldaeg 59,7 sek.

Individuaalselt osutusid parimaiks: 1) konstaabel V. Tamm, ajaga 17,1 sek., 2) konstaabel O. Saluste, ajaga 17,6 sek., 3) assistent A. Naglas, ajaga 18,1 sek.

Teatejooks 3 korda 100 m: 1) Lihula pol.-jaosk. meeskond, koosseisus: konst. E. Mursal, konst. V. Tamm, kordn. K. Rasu, ajaga 42,0 sek., 2) Kuressaare pol.-jaosk. meeskond, ajaga 43,2 sek., 3) Haapsalu pol.-jaosk. meeskond, ajaga 44,2 sek.

5 km patrullrännakvõistluse võitis Kuressaare politseijaosk. meeskond, koosseisus: konst. A. Viljak, konst. M. Kitt, kordn. N. Kitt, ajaga 24 m 28,2 sek., 2) Lihula pol.-jaosk. meeskond, ajaga 25 m 48,5 sek., 3) Haapsalu pol.-jaosk. meeskond.

Individuaalselt üksikalade võitjaks tuli assis-

määrati ja teenistusse Tallinna Kriminaalpolitseisse agendiks, kus ta aga peatselt ülendati assistendiks, kellenä teenib tänini.

Oma kutsealases töös on K. Puskar eriti silmapaistev jõud, kuna tal tänu oma energiaküllusele, tasakaalukusele, kiirele otsustusvõimele ja leidlikkusele on läinud korda avastada lugematu hulk raskeid kuritegusid. Oma kohusetruuduse ja siirusega on ta võitnud kodanike laialdase lugupidamise. Kaasametnike keskel tuntakse teda lahke, alati abivalmis ja huumoriküllase ametnikuna. Onnitleme juubilarit tema tähtpäeval.

Vanem-assistent

PEETER TILK 40-aastane

27. juulil s. a. võis Tartu kriminaalpolitsei vanem-assistent Peeter Tilk tagasi vaadata oma 40-aastasele eluteele, millest ta juba üle 20 aasta on mööda saanud politseis.

Peeter Tilk sündis Taagepera vallas taluomaniku pojana. Õppis Helme kihelkonnakoolis ja Valga kaubanduskoolis. Varsti leidis ta enesele elukute politseiteenistuses.

Juubilarit sõbralikkusest ja heast vahekorrast kaasametnikega andis tunnustust meeolukas koosviibimine juubilarit korteris, kust ei puudunud ükski kohal viibinud kolleeg. Kolleegid aitasid mälestust jäädvustada väärtusliku kingiga, ühtlasi soovides, et see soe vahekorral nende vahel püsiks. Õnne ja jõudu juubilarile tema edaspidises tegevuses.

tent A. Naglas 16 p., 2) konst. V. Tamm 16 p., 3) kordnik K. Rasu 10 p.

Sõbral päeval toimusid Haapsalu ja Kuressaare Politseiametnike Kogu liikmete vahelised kergetõustiku võistlused, kus tagajärjed olid järgmised:

100 m jooks: 1) konst. O. Saluste, aeg 12,9 s., 2) konst. A. Viljak, aeg 13,0.

Kuul: 1) konst. V. Tamm, tagajärg 12,10 m, 2) assistent A. Naglas 11,52 m.

1500 m jooks: 1) konst. A. Tarn, aeg 5 m 11,5 sek.

Oda: 1) konst. V. Kalda 38,89 m.

Kaugushüpe hooga: 1) konst. V. Tamm, tagajärg 5,68 m, 2) assistent A. Naglas, tagajärg 5,68 m.

Kõrgushüpe hooga: 1) konst. V. Tamm 1,50 m.

Ketas: 1) konst. V. Tamm, tulemus 35 m 70.

Teivashüpe: 1) konst. V. Kalda, tulemus 2,80 m.

Jooksudes osutus parimaks sportlaseks konst. O. Saluste 16 p., heidetes parimaks — konst. V. Tamm 15 p. ja hüpates — konst. V. Kalda 15 p.

Võistluste lõppedes anti üle võitjale meeskonnale rändauhind ja individuaalalal mälestusese-med.

Teenistusiseloomuga kuuevõistlused Pärnus.

Viljandi-Pärnu prefektuuri politseiüksuste vaheline teenistusiseloomuga kuuevõistlus, mis peeti Pärnus 6. ja 7. juulil 1939 Pärnu garnisoni laskearajal ja Pärnu staadionil. Võistlus toimus Politseiametnike Keskkogu poolt väljapandud rändauhinna (kristallvaas ilukastis).

Väljapandud rändauhinna, mida kaitseb Pärnu

linna pol.-jaosk. kolmandat korda, võitis Pärnu linna jaoskond tänavu jäävalt.

Tähendatud kuuevõistlusel olid individuaalselt kolm parimat järgmistel aladel:

Püstolist laskmises: 1) kordnik K. Saar (Pärnu linna jsk.) — 54 silma, 2) kordnik J. Hallik (Pärnu linna jsk.) — 44 silma, 3) konst. R. Reidak (Pärnu linna jsk.) — 43 silma.

100 m jookskandamiga: kordnik O. Linnaste (Pärnu linna jsk.) — 16,3 sek., konst. Georg

Auli (Viljandi jsk.) — 16,8 sek., kordnik J. Hallik (Pärnu linna jsk.) — 17,00 sek.

Teivaskaugushüpe: kordnik O. Linnaste (Pärnu linna jsk.) — 6,90 m, kants.-am. H. Koik (Viljandi jsk.) — 6,90 m, konst. G. Auli (Viljandi jsk.) — 6,45 m.

Granaadivise: kordnik J. Hallik (Pärnu linna jsk.) — 53 m, konst. H. Räitsak (Viljandi jsk.) — 49 m, kants.-am. H. Koik (Viljandi jsk.) — 46 m.

TOIMETUS JA TALITUS: Toompea loss, Tallinnas, Eesti Pangas 543. Posti jooksev arve 377. Postkast üksiknumber 30 sut. Kuulutuste hinnad: 1/1 lk. Kr. 60.—, 1/2 lk. Kr. 30.—, 1/4 lk. Kr. 15.—, 1/8 lk. Kr. 7.50.—. Välis- ja esimene sisekaas Kr. 100.—. Tagumine sisekaas Kr. 75.—.

Telef.: toimetus 471-90, talitus 448-92. Jooksev arve 438. Tellimishind: aastas Kr. 6.—, poolaastas Kr. 3.—, 60.—, 1/2 lk. Kr. 30.—, 1/4 lk. Kr. 15.—, 1/8 lk. Kr. 7.50.—. Tagumine sisekaas Kr. 75.—.

Pea- ja vastutav toimetaja: **A. Liit.** Tegev toimetaja: **H. Põldvere.** Väljaandja: **Politseiametnike Keskkogu.**

Meie toidud
on
kvaliteet-
toidud,

seepärast lõunata-
late meelsasti
Tallinnas viibi-
des

N.M.K.Ü. einelauas

Tallinn, Lai t. 1

Telef. 437-13.

LÕUNAD KELLA 1-6

MEHAANILINE

saapaparandus ja
kiirtallutamistöökoda

Tallinn, S. Karja tän. 2 Tel. 445-57

Piirituse Puhastamise Vabrikute O.Ü.

TALLINNA

Tallinn, Merepuiestee 15
Telefon 304-26

VIINAVABRIK

NAPSID, LIKÖÖRID,
KONJAKID

Parfümeeria

Elegantne daam kannab ainult

„SIMPLEX” KINDAID

A.-S. KINDAVABRIK „SIMPLEX”

TALLINN, PRII TÄN. 3. TELEFON 448-19

JAHIKS

kõrgeväärtuslikke

JAHIPÜSSE

Sauer & Sohn, Greifelt, B. S. W., Semper & Krieghoff, Geco, Beretta, Walther
tuntud headuses

PÜSSIROHTU

Wolff & Co., Walsrode, „Kuld Pöder“, „Hunt“, „Karu“, „Nitro“ ja igasugu laske-
kemoona, kuulipadruneid ja jahitarbeid.

Soodsaim ostukoht jällemüüjaile!

K-M. LIER & ROSSBAUM

Tallinn, Viru 7.

ÜLLATUTE, MAITSEDES

TELEFON 410-39

RIKO
MAIUSTUSI

Kasti- ja puukiutööstus

„Standard“

Tallinn, Siimoni 1. Kõnetr. 314-19

*Valmistab igasuguseid pakk-kaste soodsate hindadega
sise- ja välisturu tarbeks*

Erilala eksportkastid:

*õuna-, kartuli-, muna-, jõhvika- ja pohlakastid. Eksportkastid varustame tööstuses
oleva trükimasinaga eksporteerimisel nõutavate trükitekstidega*

M E T S A Ä R I

J. B. Goldberg

Tallinn, Luha tän. 16, telef. 459-36

*Müüb soodsate hindadega kõiksugu ehitusmaterjale, nagu prusse,
planke, hõõveldatud ja hõõveldamata laudu. Hõõveldatakse kõik-
sugu laudu ja liiste tellimise peale*

Putukamürk **PUTTOX**

Aksiaseitsi „Esimene Eesti Põlevkivitööstus,
end. Riigi Põlevkivitööstus toode,

hävitab kärbsed, sääsed, parmud, lutikad,
täid, kirbud, prussakad, koid jne.

Müügihinnad:

Ca ¼ kg	netto originaal-plekknõu	kr. 0.80
½ kg.	„	kr. 1.20
1 kg.	„	kr. 2.00
Puttox-pihustaja	„	kr. 1.75

Müügil apteekides ja
rohukauplustes.

Whishaw Ltd.

Tallinn, Narva maantee nr. 58.

IMPORT: KANEP, SISAL JNE.

EKSPORT: LINA JA LINASEEME.

Kasepakkude jäänuseid: **pakuotsi, pinde ja hõövlilaaste** müüb hobuse- ja autokoorma viisi

Põhja Poolitööstus,

Tallinn, S. Tartu maantee 105.

Telefon 301-04.

Hooaja väljamüük

15. — 31. augustini.

Igasuguseid riidereste
suure hinnaaland.

RIIDEKAUPLUS E. LURJE

Tallinn, Väike Karja 10. Telefon 468-61.

Jälgige restide vaateakent!

SPEDITSIOON- JA TRANSPORTÜHING „E S R A“

Tallinn, Vene tänav 6. Telefonid: kontor 448-12, tollis 459-97.

• SPEDITSIOON • KINNITUS

Naha- ja karusnahatööstus

Vennad A. & R. HOFF

VABRIK: Viljandis, Jaama 8. Telefon 1-32.

LADU: Tallinnas, Vene 13. Telefon 432-09.

Müük ainult suurel arvul.

